

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՇՏՏԱԹԵՐԹ

Չորեքշաբթի 1 Մայիս 2019 - Թիւ 11

Հրատարակչութիւն

Արեւմտեան Հայաստանի
Ուսումնասիրութիւններու Կեդրոնի

Հետադարձ կապ
mfa@warmeniagov.com

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջին էջ	1
Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւն	2
Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութիւն	3
Պաշտօնական Լուրեր	6
Կրթութիւն եւ գիտութիւն - Պատմական	9
Կիլիկիա	10
Միջազգային Փաստաթուղթեր	11
Պետական փաստաթուղթեր	13
Վերջին էջ	17

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ

Չորեքշաբթի 1 Մայիս 2019 - Թիւ 11

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ ՀԱՅՈՑ ԴԷՄ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆԸ

ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԸ ՁԵՌՆԱՐԿԷ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՔԱՅԼԵՐ

Նախագահական հռչակագիր Արեւմտեան Հայաստանի կողմէ՝
Ցեղասպանութեան յանցագործութիւնը կանխարգիլելու եւ պատժելու մասին
ՄԱԿ-ի Պայմանադրութեան վաւերացման վերաբերեալ

(Մանրամասնութիւնները էջ 2)

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ ԱՅՍ
ՏԱՐԻ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ, ՓԱՐԻՋԻ, ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

Օրուայ խորհուրդն էր

«ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՆՈՐ ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՈՒ ԱՆՏԵՍՈՒՄՆ ՈՒ
ԺՆՏՈՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԸԼԼԱՅ ԹՇՆԱՄԻՒՆ ԿԱՄ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ՝
ՈՉ ՄԷԿ ԱՅԼ ԲԱՆ Է, ՔԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ»

(Մանրամասնութիւնները էջ 3,4,5 եւ 7)

ՈՐՊԷՍ ԻՆՔՆԻՇԵՆԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Կ՛ՈՐՈՇԷ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺՈՅԹԸ

11 Ապրիլ 2019-ին, աշխատանքային իր հերթական նիստին, Արեւմտեան Հայաստանի Կառավարութիւնը շարք մը այլ որոշումներու կողքին, քննարկեց եւ ընդունեց Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան ազգային արժոյթի անուանումն ու արժէքը:

Սոյն որոշումը Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան ինքնիշխանութիւնն ու պետականութիւնը արտահայտող քայլերէն մէկն է: Այսուհետեւ Արեւմտեան Հայաստանի պետական կառոյցներն իրենց ֆինանսական գործառնութիւնները կը հաշուարկեն ազգային արժոյթով:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան ազգային արժոյթի անուանումը կը յայտարարուի Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Ժողովին կողմէ՝ համապատասխան օրէնքի որդեգրումէն յետոյ:

Ըստ ընդունուած որոշումին՝ ԱՀ արժոյթի իւրաքանչիւր միաւորը համարժէք է 1/36 կրամ զուտ ոսկիի:

Այս որոշումը յանձնուեցաւ Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Ժողովին՝ համապատասխան օրէնքի մը մշակման համար:

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ կը հրապարակուին 1 Յունիս 2019-ի Թիւ 12 Պաշտօնաթերթին մէջ

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւն

**Նախագահական հռչակագիր Արեւմտեան Հայաստանի կողմէ՝
Ցեղասպանութեան յանցագործութիւնը
կանխարգիլելու եւ պատժելու մասին ՄԱԿ-ի
Պայմանադրութեան վաւերացման վերաբերեալ**

Թիւրքիոյ կողմէ Հայերու դէմ կատարուած ցեղասպանութեան յանցագործութեան պաշտօնական հաստատման մասին Թրքական պետութիւնը վերջապէս իր նախագահի 2019 թ.-ի Ապրիլ 24-ի ելոյթին միջոցով հաստատեց, որ հայ ժողովուրդին դէմ իրականացուցեր է ցեղասպանութեան յանցագործութիւն: Այդ ելոյթով Թիւրքիոյ նախագահը բացայայտ կերպով յայտարարեց, որ զինուած խմբաւորումներու եւ անոնց կողմնակիցներու արտաքսումն ամենախելամիտ որոշումն եղած էր, որ կարելի էր ընդունիլ այդ ժամանակահատուածին»: Այս արդարացման զոհ գացին եւ արտաքսուեցան մօտ երկու միլիոն հայեր:

260 (ա) (III) բանաձեւով ստորագրման եւ վաւերացման առաջարկուած, Ցեղասպանութեան յանցագործութիւնը կանխելու եւ ատոր համար պատիժի ենթարկուելու մասին Պայմանադրութիւնը ընդունուել է ՄԱԿ-ի Գլխաւոր ժողովին կողմէ 1948 թուականի Դեկտեմբեր 9-ին: Ուժի մէջ մտեր է 1951 թուականի Յունուարի 12-ին:

Ցեղասպանութեան յանցագործութեան կանխարգիլման եւ պատժման մասին Պայմանադրութեան 2-րդ յօդուածը:

Յօդուած II

Սոյն Պայմանադրութեան մէջ ցեղասպանութիւն կը նշանակէ հետեւեալ գործողութիւններէն որեւէ մէկը՝ կատարուած ազգային, էթնիկական, ցեղական կամ կրօնական որեւէ խումբի դէմ, որպէս այդպիսին, լրիւ կամ մասնակի ոչնչացման մտադրութեամբ.

- (ա) այդ խումբի անդամներուն սպանութիւնը
- (բ) այդ խումբի անդամներուն մարմնական լուրջ վնասուածքներ կամ մտաւոր վնաս պատճառելը
- (գ) որեւէ խումբի համար միտումնաւոր ստեղծումը կեանքի այնպիսի պայմաններու՝ որոնք ուղղուած են անոր լրիւ կամ մասնակի ֆիզիկական ոչնչացման
- (դ) այդ խումբի միջավայրէն ներս մանկածնութեան կանխելու միտուած միջոցներու իրականացումը
- (ե) երեխաներու բռնի փոխանցումը մարդկային մէկ խումբէն միւսին:

Այս հիմքով մենք կոչ կ'ընենք միջազգային հանրութեան բոլոր խորհրդարաններուն եւ կառավարութիւններուն՝ այս միջադէպը գրանցել որպէս պաշտօնական ծանուցում, եւ անհրաժեշտ քայլեր

ձեռնարկել Պայմանադրութեան III յօդուածի բովանդակութեան իրականացմանն ու բոլոր այլ պատժամիջոցներու յօդուածներուն վերաբերեալ եւ ստիպել Թիւրքիային՝ կրելու բոլոր իրաւական եւ քաղաքական հետեւանքները:

Արեւմտեան Հայաստանի պետութիւնը՝ ճանչցուած է որպէս անկախ եւ ինքնիշխան Պետութիւն 1920թ.-ի Յունուար 19-ին՝ Փարիզի Վեհաժողովին ժամանակ, Դաշնակից Տէրութիւններու Գերագոյն Խորհուրդին կողմէ դէ ֆակտօ (de facto), իսկ 1920թ.-ի Մայիս 11-ին՝ Սան Ռեմոյի Վեհաժողովին ժամանակ դէ յուրէ (de jure), կը դիմէ միջազգային հանրութեան բոլոր խորհրդարաններուն եւ կառավարութիւններուն՝ ցեղասպանութեան յանցագործութեան ճանաչման վերաբերեալ կոչով, որ շարունակուել է նաեւ ԱՄՆ-ի Նախագահի իրաւարար որոշումէն յետոյ՝ 1920 թ.-ի Նոյեմբեր 22-ին, որ կը վերաբերի Հայաստանի եւ Թիւրքիոյ միջեւ միջազգային սահմանին, ուղիղ պատճառներէն մէկն է Թիւրքիոյ կողմէ իրաւարար որոշումը չկատարելու եւ բոլոր այն երկիրներուն, որոնք այս առիթը դիմեր են Միացեալ Նահանգներուն:

Այս հռչակագրի բովանդակութիւնը միջազգային հանրութեան ներկայացանելով՝ մենք միեւնոյն ժամանակ կը յայտարարենք, որ Արեւմտեան Հայաստանի Պետութիւնը պատրաստ է ստանձնելու բոլոր իրաւական եւ քաղաքական պարտականութիւնները՝ որպէս միջազգային հանրութեան օրինական գործընկեր, օրինագիծերու, պայմանադրութիւններու եւ միջազգային պայմանագիրներու կիրառման հարցով:

Մենք կը հաւատանք, թէ ժամանակն է, որ բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներն ազնիւօրէն եւ գործնականօրէն կանգնին Արեւմտեան Հայաստանի պաշտօնական իշխանութիւններու կողքին, որ համաձայն 1907 թ.-ի Հաագայի IV Պայմանադրութեան (յօդուած 42) կը ներկայացնէ Թիւրքիոյ կողմէ բռնագրաւուած Արեւմտեան Հայաստանն ու իրենց հայրենիքէն զրկուած հայ ժողովուրդին:

Հայաստանի Հանրապետութեան իրաւունքները միջազգային ճանաչման հասեր են 1920 թուականին Արեւմտեան Հայաստանի տարածքին՝ սոյն հռչակագրի բովանդակութեան աջակցութեամբ, որ առաջին քայլը կը համարուի՝ միջազգային արդարադատութեան հասնելու գործով: Արմենակ Աբրահամեան

Արմենակ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ

27 Ապրիլ 2019

Ի հիշատակ Մէծ եղեռնի զոհերուն,
վասն Արեւմտեան Հայաստանի ազատագրման

Ի հիշատակ Մէծ եղեռնի զոհերուն, **ԱՐԵՄՍՏԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄԸ**

Տեղի ունեցաւ 27 Ապրիլ 2019, առաւօտեան ժամը 11:00-ին
ԵՐԵՒԱՆ - ԾԻԾԱԵՆՆԱԿԱԲԵՐԴ

Սոյն թուականի ապրիլի 27-ին Ծիծեռնակաբերդէն մէջ տեղի ունեցաւ Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան միջոցառումը, որը նուիրուած էր Արեւմտեան Հայաստանի, ներառեալ Կիլիկիոյ, Հայերու նկատմամբ կիրառուած ցեղասպանութեան զոհերու հիշատակին:

Միջոցառումը սկսաւ ՍԴՀԿ-ի թմբկահարներու նուագախումբի տպավորիչ ելոյթով: Թմբուկներու խրոխտ զարկերը կը խորհրդանշէին Հայ ազգի անկորտում ոգին և իր իրաւունքներուն իրականացման սրբազան ձգտումները: Ապա հնչեց Արամ Խաչատուրեանի «Սպարտակ»-ի «Սուսերով պարը»:

Հանդիսութիւնը բաց յայտարարեց Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի պատգամաւոր Գայանէ Ավագեանը: Այն քաղցրահունչ արեւմտահայերէնով վարեց Սևան Քելեշյանը, որը նաև ասմունքեց հայ գրողներու ստեղծագործութիւններէն հատուածներ:

Այնուհետև անուանի երգիչ և երգահան Արսեն Համբարեանը մեծ շուքով կատարեց Արեւմտեան Հայաստանի օրհներգը, որուն ոտնկայս ձայնակցեցան ԱՀՀ խորհրդարանի պատգամաւորներ, նախարարներ և Արեւմտեան Հայաստանի քաղաքացիներ: Ան երգեց նաև «Ձոն Սարդարապատի քաջերին» և «Ձեր արևին մատաղ» (նուիրուած Ապրիլեան քառօրեային հերոսներուն) երգերը: Կը տիրէր ոգեկոչման և արժանապատվութեան վսեմ մթնոլորտ:

Հանդես եկաւ նաև Ազգային ժողովի պատգամաւոր, հայ ժողովուրդի դահիճ Ազմի Ջեմալ փաշային սպանող Արտաշես Գևորգեանի թոռը՝ Արմեն Գևորգեանը:

Հանդիսութեան հիմնական բանախօսը Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան վարչապետ Գառնիկ Սարգսյանը, որը խոր և համակողմանի վերլուծեց Արեւմտեան Հայաստանի հիմնախնդիրները, տարածաշրջանի քաղաքական և աշխարհաքաղաքական օրինաչափութիւնները: Ան փաստորէն ծրագրային ելոյթ էր և գործունէութեան ուղենիշ: (Ելոյթի ամփոփումը տեսնել էջ 4)

Այնուհետև, արդէն անմար կրակի մոտ Արսեն Համբարեանը կատարեց Դ.Վարուժանի «Ձոն» երգը և կարողաց հայի երդման տեքստը:

Ներկաներ մեծ տպավորութիւն ստացան հանդիսութիւնէն՝ համակուելով արժանապատվութեան և վճռականութեան զգացումներով:

Միջոցառումի ամբողջական դեսանիւթը տեսնել յետևեալ կապով.

http://westernarmeniatv.com/43852/%D5%AE%D5%AB%D5%AE%D5%A5%D5%BC%D5%B6%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%A2%D5%A5%D6%80%D5%A4%D5%A8-%D5%A1%D6%80%D5%A5%D6%82%D5%B4%D5%BF%D5%A5%D5%A1%D5%B6-%D5%B0%D5%A1%D5%B5%D5%A1%D5%BD%D5%BF%D5%A1%D5%B6%D5%AB?fbclid=IwAR0yynBR1azzWMffb7IZ_cv3y_lJuG3CKqHwa_osleRD1BAV_NwMMNrDv5PdE

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութիւն

Ի հիշատակ Մէծ եղեռնի զոհերուն՝ ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՅ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄԸ

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՐԶՊԵՏ ԳԱՐՆԻԿ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄԸ՝

ԹՈՒՐԲԻԱՆ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ ՀԱՅՈՑ ԴԷՄ ԿԱՏԱՐԱԾ ՑԵՂԱՄՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐ ՅԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Ապրիլի 27-ին Ծիծեռնակաբերդի մէջ տեղի ունեցած Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան միջոցառումը, գլխաւոր բանախօս՝ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան վարչապետ Գառնիկ Սարգիսեան, որ խոր եւ համակողմանի վերլուծեց Արեւմտեան Հայաստանի հիմնախնդիրները, տարածաշրջանի քաղաքական եւ աշխարհա-նագմավարական օրինաչափութիւնները: Այդ փաստօրէն ծրագրային ելոյթ էր, եւ գործունեութեան ուղենիշ:

Ան իր ելոյթն սկսեցաւ Հայկական քաղաքական եւ ազգային դաշտին վրայ գործող անհատներուն եւ ուժերուն ուշադրութեան յանձնելով այն իրականութիւնը, որ ներկայիս «*հյուրաբանչիւրի խօսքը, արարքը կամ դիրքորոշումը կը գրանցուի մեր ազգի արդի պատմութեան էջերուն վրայ, ուստի պէտք է զգոյշ ըլլալ եւ պատասխանատուութեամբ մօտենալ մեր ազգի համաընդհանուր հարցերուն, մանաւանդ անոնց, որոնք կը վերաբերին Արեւմտեան Հայաստանին*», աւելցնելով թէ՛ «*պատմութիւնը խիղճ չունի, ինչ կը ցանես զայն կը հնձես*»:

Ներկայ Աշխարհա-նագմավարական իրավիճակի (Յատակագիծի) մասին Պարոն Սարգիսեանը ըսաւ.

«Տարածաշրջանը, այսինքն մեծ Միջին Արեւելքը՝ Հայկական լեռնաշխարհէն մինչեւ Եգիպտոս, որոն հիմնական եւ անբաժանելի մասը կը կազմէ 19 Յունուար 1920-

ին միջազգային ճանաչում ստացած ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ, այսօր կը հանդիսանայ համաշխարհային փոխադարձ շահերու եւ ազդեցութեան գօտիներու սահմաններուն մէջ արմատական խախտումներու եւ փոփոխութիւններու գործնական դաշտ: Որտեղ յառաջիկայ տարիներուն եւս տեղի պիտի ունենան այս խախտուած համաշխարհային շահերու եւ յարաբերութիւններու վերակարգաւորման, շօշափելի եւ ուժային առճակատման գործողութիւններ:

Հայերս այսօր կը կանգնինք լրջագոյն երկընտրանքի մը առջեւ. Կամ կը մնանք անցուդարձերու լուսանցքէն դուրս՝ սպասելով այն ինչ ուրիշները կ'որոշեն մեր ապագան, կամ ալ կ'որոշենք մերկայ ըլլալ, եւ մեր ազգային առաքելութիւնը կեանքի կոչելով՝ առնուազն գործունեայ մասնակիցները դառնալ մեր եւ մեր տարածաշրջանի ապագային վերաբերող առկա գործընթացին:

Չմոռնանք որ համաշխարհային երկու պատերազմներուն մէջ ալ Հայերս ունէինք առանցքային դերակատարութիւն, ըլլալ Արարայի ձակատագրական ձակատամարտին՝ որ որոշիչ էր պատերազմին վերջ տալու իմաստով, կամ Բեռլինի գրաւման ժամանակ՝ ուր հայկական գունդը առաջին մուտք գործողներէն էր:

Անցեալի այդ երկու պարագաներուն մենք ազգային օրակարգով գործելու հնարաւորութիւնը չունէինք, իսկ այսօր մենք ունինք անհրաժեշտ գիտակցութիւնն ու այն բոլոր

հնարաւորութիւնները, որպէսզի անգամ մը եւս կատարենք մեր դերը, սակայն այս անգամ նախօրոք ապահովելով մեր ազգի գերագոյն շահերը, այն ինչ կ'իրականացուի միայն ու միայն գործելով ազգային ամբողջական օրակարգի մը ներքոյ, հետո հատուածային մտածողութենէն եւ շահախնդրութենէն:»

Այնուհետև ան անդրադարձաւ **Ներկայ Հայկական իրավիճակին (Յատակագիծին)** յետեւեալ խօսքերով.

«Հայկական մեր ներկայ իրավիճակը մեր անցեալի բնական զարգացման արդիւնքն է: Մարդկութեան պատմութիւնը խիղճ չունի, ուստի ինչ կը ցանես՝ այն ալ կը հնձես:

Այն ինչերէ որ մենք այսօր կը տարապիւնք՝ 100 տարիներ արաջ նաեւ մեր թերութիւններու արդիւնքն է եւ ո'չ միայն այլոց յանցագործութիւններուն: Նոյնպէս այն ինչէն որ 100 տարի առաջ կը տարապէր մեր ազգը՝ արդիւնքն էր անկէ հարիւրաւոր տարիներ արաջ, ՆԱԵԺ մեր սեփական թերութիւններուն ու տեղի տուած սխալներուն:

Եթէ իրօք այսօր կը փափաքինք ձեռք բերել Հայավարի իրավիճակ մը՝ ապա մենք պէտք է սկսինք մեզմով, եւ առճակատուինք մեր ուրոյն թերութիւններուն եւ բացթողումներուն հետ: Եւ այդ թերութիւններու եւ բացթողումներու լիարժէք սրբագրումը կը սկսի միայն ազգային ամբողջ

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութիւն

ջական օրակարգի մը ընդմէջով: Եթէ լուրջօրէն պիտի մօտենանք մեր հիմնախնդիրներուն եւ ազգային գերագոյն շահերուն՝ ապա ազգային օրակարգն ընդունիլը անխուսաքելի է անհետաձքելի է:

Այսօր մենք ունինք ակնյայտ երեք տարբեր կարգավիճակի հայկական հողեր.

- Հայաստանի Արեւելեան Ազատագրուած Հանրապետութիւնը,
- Ազատագրուախ Արցախը, որու իրաւաքաղաքական կարգավիճակը դեռ յստակեցուած չէ,
- Բռնագրաւեալ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւնը, ներառեալ Կիլիկիան:

Հետեւաբար հայութիւնն ալ ըստ երեւոյթին բաժնուած է այսպէս կոչուած սփիւռք - Հայաստան - Արցախ հասկոցողութեամբ, մինչ իրականութեան մէջ հայութիւնը այսօր բաժնուած է հարիւրաւոր շերտերու, բզիկ բզիկ, եւ իւրաքանչիւր շերտ իր հիվանդագին յամառութեամբ իր ճանկերով կառչած կը մնայ ու կը պաշտպանէ իր այդ շերտային հատուածականութիւնը:

Խոստովանինք. Կայ քրիստոնէայ առաքելականը, անետարանչականն ու կաթողիկէն, հեթանոսը, արարչականը, իսլամը, եհովայի վկան, անաստուածը, եւ այլն. Եւ կայ հնչակը, դաշնակն ու ռամկաւարը, կան նաեւ այլ քաղաքական ու հասարակական խմբաւորումներ. Կան արեւմտամէտ, ռուսամէտ, եւրոպամէտ, արաբամէտ, հիւսիսամէտ ու հարաւամէտ, եւ այլն եւ այլն, ու բոլորն իրենք գիրենք ՀԱՅ կը կոչեն՝ բայց կեանքերնին կը նուիրաբերեն միայն իրենց հատուածային պատկանելիութեան, եւ ոչ մէկ բան կը զիջին իրենց այդ հատուածային պատկանելիութենէն, մանաւանդ երբ հարցը կը հասնի որպէս ՀԱՅ գործելուն, երբ իբրեւ թէ իմաստուն իմաստուն դատարկ պատճառաբանութիւններ ցափուտելով՝ աջ ու ձախ փախուստ կուտան մկնիկներու պէս:

Իրապաշտ ըլլալու համար՝ պէտք է նաեւ խոստովանինք որ այս շերտաւորուածութեան բոլոր երեւոյթներն ու արտայայտութիւնները նոյնպէս արդիւնքն են մեր անցեալի շղթայական ու շարունակական թերութիւններուն եւ շփօթուած ու անյստակ դիրքորոշումներուն՝ որոնք ալ իրենց հերթին ընդամենը արդիւնք են ազգային օրակարգի բացակայութեան:

Այս բոլոր մանր մունր հարիւրաւոր հատուածային բաժանմունքները թուատրելի է յաղթահարելի կրնային ըլլալ՝ եթէ մենք կարողանանք ազգային օրակարգ մը իրականացնել յստակապէս բուն հողային երեք հատուածներուն միջեւ պետական մակարդակով: Այսինքն՝ Արեւմտեան Հայաստանի, Արեւելեան Հայաստանի եւ Արցախի միջեւ: Առանց նման օրակարգի՝ այդ հատուածականութիւնը պիտի միշտ փաթթուած մնայ մեր ազգի վիզին՝ հակառակ մեր բոլորիս կամքին: Այս առանցքային քննարկումը աւարտելու

համար՝ անհրաժեշտ է զգուշացնել, որ ազգային օրակարգի հարցը հրամայական մըն է, եւ ո՛չ թէ նախընտրութեան կամ տեսակէտի առարկայ: Սոյն օրակարգի բացակայութեան շարունակութիւնը՝ ազգային պատասխանատուութեան պիտի ենթարկէ մեր բոլորին:

Անկուփեմ գործնական օրինակով մը.

Այսօր հայ հասարակութիւնը՝ մանաւանդ Արցախի եւ Հայաստանի Հանրապետութենէն ներս, որու բնակչութեան մեծ մասը արմատներով Արեւմտեան Հայաստանէն ըլլալով հանդերձ՝ չի ընկալեր թէ ինչ կը նշանակէ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան գոյութիւնը... որ ան ունի նախագահ, վարչապետ, ազգային ժողով, եւ այլն: Տեղեակ չէ մեր ազգային իրաւունքներուն մասին, չի գիտեր ինչ կը նշանակէ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ, եւ որ ան ուժի մէջ է, եւ ունի իրեն տէր կանգնողներն ու իր իրաւունքներու իրագործման նպատակով աշխատող պետականութիւն: Նոյնիսկ գիտակցութեան նշոյլն անգամ չունի այն իրողութեան մասին՝ որ Արեւմտեան Հայաստանի ազատագրումով միայն ողջ Հայութիւնն իր հատուածային բոլոր խնդիրներուն վերջնական լուծումներ պիտի կարողանայ տալ, չի գիտեր որ Արցախի հարցի օրինական իսկական եւ կեանք ունեցող միակ լուծումը՝ Արեւմտեան Հայաստանին պատկանող Սեւրի դաշնագրի 92-րորդ յօդուածն է:

Երբ այս բոլորին մասին մենք կը խօսինք՝ մեր աչքերուն նաեւով կը ժպտան, կարծէք ինչ որ երկինքէն ինկած արարածի մը հանդիպած են:

Այս երեւոյթը ի՞նչ է՝ եթէ ոչ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ շարունակութիւնը: Իսկ ցեղասպանութեան ԱՅՍ ձեռի շարունակութեան ՍԻԱԿ հեղինակը՝ ՀԱՅԵՐՍ ԵՆՔ, ոչ ուրիշ ոք:

Եթէ պատասխանատու ենք՝ ապա վերցնենք պատասխանատուութիւնները:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւնը վստահ է, որ ներկայիս թէ՛ Հայաստանի Հանրապետութեան եւ թէ՛ Արցախի ազգային իշխանութիւններն ունին բաւական խիզախութիւն ու ունակութիւն՝ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան հետ միասնաբար վերցնելու ներկայ հրամայականի թելադրած մեր ազգային ձակատագրական պատասխանատուութիւնը, որու գործնական ուղիղ ձանապարհն է ընդունիլ՝ ազգային օրակարգը՝ միասնաբար կերտելու համար մեր ազգի փայլուն եւ Հայավայել ապագան:»

Իր ելոյթի վերջին բաժինը Վարչապետ Սարգիսեանը յատկացուց 24 Ապրիլ 2019-ին Թիւրքիոյ նախագահի ելոյթի բովանդակութեան մէջ ընդգրկուած բացայայտօրէն ցեղասպանութեան ոճիրի իրագործման հաստատումին: Էրդողանն իր ելոյթին մէջ ըսած է.

«Արեւելեան Անատոլիայի մուսուլման բնակիչներուն, նոյնիսկ կանանց ու երեխաներուն կոտորող հայկական ավազակախումբերու և վերջիններու աջակիցներու աքսորն ամենաողջամիտ քայլն էր, որ կարելի էր ընել նման ժամանակաշրջանին»

Ան օրինական հիմքերով վերլուծեց եւ հիմնաւորեց աքսորի համարժէք իմաստը ցեղասպանութեան հետ, ըստ ՄԱԿ-ի **Ցեղասպանութեան Հանձադրժութիւնը Կանխարգելելու եւ Պատժելու** մասին 1948-ին ստորագրուած եւ 1951-ին ուժի մէջ մտած պայմանագրութեան երկրորդ յօդուածին:

Յօդուած 2

Սոյն պայմանագրին մէջ ցեղասպանութիւն կը նշանակէ յետևյալ գործողութիւններէն որեւէ մէկը՝ կատարուած ազգային, էթնիկական, ցեղական կամ կրոնական որևէ խումբի, որպէս այդպիսին, լրիվ կամ մասնակի ոչնչացման մտադրութեամբ.

- (ա) այդ խումբի անդամներու սպանութիւնը,
- (բ) այդ խումբի անդամներուն մարմնական լուրջ վնասուածքներ կամ մտաւոր վնաս պատճառելը,
- (գ) որևէ խումբի համար կեանքի այնպիսի պայմաններու միտումնաւոր ստեղծումը, որոնք ուղղուած են անոր լրիվ կամ մասնակի ֆիզիկական ոչնչացումին,
- (դ) այդ խումբի միջավայրին մէջ մանկածնութիւնը կանխելու միտումնաւոր միջոցներու իրականացումը,
- (ե) երեխաներու բռնի փոխանցումը մարդկային մէկ խումբէն միւսին:

Պարոն Սարգիսեանը նշեց, որ յօդուածի առնուազն վերջին երեք կէտերը (գ,դ եւ ե) կիրառուած են Արեւմտեան Հայաստանի ժողովուրդին դէմ աքսորի միջոցով, ուստի պայմանադրութեան 3-րորդ յօդուածով Թիւրքիան ենթակայ է համապատասխան պատժամիջոցներու, ըստ միջազգային օրէնքին կողմէ սահմանուած ձեւաչափերուն:

(Ցեղասպանութեան Հանձադրժութիւնը Կանխարգելելու եւ Պատժելու մասին պայմանագրութեան ամբողջական փաստաթուղթը տեսնել էջ 10 եւ 11)

Պաշտօնական Լուրեր

Նախագահական Հրամանագիր
Թիւ 68 – 2019.04.27

1948 թ.-ի Դեկտեմբերի 9-ին հաստատուած
Ցեղասպանութեան Յանցագործութիւնը Կանխարգիլու եւ Պատժելու պայմանադրութեան վերաբերեալ

Հանրապետութեան Նախագահը՝

- Հաշուի առնելով Սահմանադրութեան **77-րդ յօդուածը**,
- Հաշուի առնելով Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան կողմէ 2019 թ.-ի Մարտ 21-ին ստեղծուող հայ ժողովուրդի դէմ կատարուած **ցեղասպանութեան յանցագործութեան Հետեւանքներու եւ Վերականգնման Նախարարութեան**,
- Հաշուի առնելով 1951 թ.-ի Մայիս 28-ին սոյն Պայմանադրութեան հանդէպ **Միացեալ Նահանգներու վերապահումները**, անոր վերապահումը Ցեղասպանութեան Պայմանադրութեան 1-ին նախատեսուած սահմանումին, նաեւ անոր բոլոր միւս վերապահումները,
- Հաշուի առնելով 2019 թ.-ի Ապրիլ 24-ին Թիւրքիոյ նախագահի յայտարարութիւնները՝ բռնագրաւուած Արեւմտեան Հայաստանէն **բնիկ հայերու աքսորման շուրջ**, եւ 1950 թ.-ի Յուլիս 31-ին Թիւրքիոյ միանալը սոյն Պայմանադրութեան,
- Հաշուի առնելով **ՄԱԿ-ի 60/147** բանաձեւը՝ պաշտպանելու եւ փոխհատուցելու մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան միջազգային իրաւունքի կոպիտ խախտումներու եւ միջազգային մարդասիրական իրաւունքի լուրջ խախտումներու զոհերուն իրաւունքը,
- Հաշուի առնելով միջազգային պայմանագիրները վաւերացնելու եւ (կամ) անոնց միանալու պայմանները,

Կը հրամանագրէ.

Յօդուած 1 - Արեւմտեան Հայաստանի միանալը Ցեղասպանութեան Յանցագործութիւնը Կանխարգիլու եւ Պատժելու պայմանադրութեան (1948 թ.-ի Դեկտեմբեր 9):

Յօդուած 2 - Վարչապետը պատասխանատու է այս հրամանագրի ի կատար ածման համար:

Յօդուած 3 - Հրամանագիրը կը հրապարակուի Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան պաշտօնական թերթին մէջ:

Կարին, 27 Ապրիլ, 2019 թ.

Արմենակ ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ

Նախագահական հրամանագիր

№67 – 2019.03.21

Փարիզի մէջ եւ Իլ դը Ֆրանս տարածաշրջանին համար Արեւմտեան Հայաստանի պատուաւոր հիւպատոսութիւն ստեղծելու եւ պատուաւոր հիւպատոս նշանակելու առիթով:

Հանրապետութեան Նախագահը՝

- Հաշուի առնելով Արեւմտեան Հայաստանի քաղաքացիութեան աճող պահանջարկը Ֆրանսայի եւ յատկապէս Փարիզի մէջ,
- Հաշուի առնելով 2014 թուականի Մարտ 12-ի թիւ 16 հրամանագիրը,
- Հաշուի առնելով Սահմանադրութեան 77-րդ յօդուածը.

Հրամանագիր.

Յօդուած 1 : Ֆրանսայի մայրաքաղաք Փարիզի մէջ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուաւոր հիւպատոսութիւն ստեղծել:

Յօդուած 2 : Ռեմի Մակինջեանը նշանակել Փարիզի եւ Իլ դը Ֆրանսի մէջ որպէս Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուաւոր Հիւպատոս:

Յօդուած 3 : Սոյն պաշտօնը կրնայ զբաղեցնել երկու տարի ժամկետով:

Յօդուած 4 : Հրամանագիրը կը հրապարակուի Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան պաշտօնական հանդէտով:

Վարին, 2019թ. -ի Մարտ 21
Արմենակ ԱՐԲԱՀԱՄԵԱՆ

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ

Պաշտօնական Հաղորդագրութիւն

Խոր կսկիծով ստացանք Փարիզի Նոթրը Տամ տաճարի ահաւոր աղետին մասին: Անկախ թէ դիպուածը պատահական է թէ դիտաւորեալ, դէպքը ահռելի եւ մեծ վնաս է ողջ մարդկային մշակոյթին համար:

Հայ ժողովուրդը ծանօթ է նման ցաւերուն եւ կորուստներուն, ուստի կրնանք պատկերացնել ողջ Ֆրանսացներուն եւ մշակոյթի տէր բոլոր ժողովուրդներուն ցաւերը:

Յուսով ենք որ մարդկային վնասներ տեղի չեն ունեցած, ինչպէս նաեւ յուսով ենք, որ այլ վնասները վերականգնելի կ'ըլլան:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան անունով մեր խորին ցաւակցութիւններն ու աջակցութիւնը կը փոխանցենք Ֆրանսայի կառավարութեանն ու ժողովուրդին:

Գառնիկ Սարգիսեան

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Վարչապետ
15 Ապրիլ 2019

Ա1+ Հեռուստաընկերութեան հարցազրոյցը Արեւմտեան Հայաստանի Վարչապետին հետ

Արեւմտեան Հայաստանի վերականգնումով միայն հնարաւոր է Միջին Արեւելքի կայունութիւնը. ԱՀ վարչապետ

ԱՀ վարչապետի խօսքով՝ իրենց նպատակն է ԱՄՆ-ի 28-րդ նախագահ Վուդրօ Ռիլսոնի իրաւարար վճիռի եւ Սեւրի պայմանագիրով նախատեսուած կէտերու իրականացումը, որն իր հերթին կը բերէ համայն հայութեան հիմնախնդիրներու լուծման Հայերու դէմ կատարուած ցեղասպանութեան, Արեւմտեան Հայաստանի, Հայաստանի Հանրապետութեան անվտանգութեան ապահովման, Արցախեան հիմնահարցի եւ Զավախքի հարցերուն: Արեւմտեան Հայաստանի վերականգնումով ըստ անոր, հնարաւոր է հասնիլ Միջին Արեւելքի խաղաղութեան ու կայունութեան ապահովման: «Հայութիւնը սահմանափակուած չէ Արեւելեան Հայաստանով, որ

Կովկասեան ինչ-որ աշխարհաքաղաքական բնոյթ ունի: Մենք պէտք է նկատի առնենք հայկական պետութիւնը, Հայաստան պետութիւնը, որ Միջին Արեւելքի մէջ թէ՛ հիմնական բաղադրիչներէրից մէկն է, եւ թէ՛ դերակատարներէն մէկը պէտք է ըլլայ: Այսօր միայն Արեւմտեան Հայաստանի վերականգնումով հնարաւոր է Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութեան եւ կայունութեան տարածումը», - ընդգծեց ան:

Նշենք նաեւ, որ այս տարուայ Յունիս 1-ին Արցախի մէջ տեղի պիտի ունենայ ՄԱԿ-ի կողմէ չճանչցուած պետութիւններու ֆուտբոլային հաւաքականներու առաջնութիւնը:

<https://a1plus.am/hy/article/204198>

Պաշտօնական Հաղորդագրութիւն

Ղեռ անցեալ տարի Թիւրքոյ նախագահ Ռեջէպ Թայիպ Էրդողանն իր կարեկցանքը յայտնել էր Առաջին համաշխարհային պատերազմի հայ զոհերուն համար: Այս տարի ելոյթ ունենալով Թիւրքոյ արխիւներու զարգացման, տեսլականի եւ պատմագիտական ուսումնասիրութիւններուն տրուելիք նպաստին վերաբերող գիտածոյովին, ան արդարացուցած է հայերու դէմ իրականացուած ցեղասպանութիւնը՝ ըսելով, որ հայերուն աքսորը 1915-ին եղած է «ամենառոջամիտ քայլը»:

- *Ըստ Միջազգային իրաւունքի՝ Ցեղասպանութեան յանցագործութեան կանխարգիւման եւ պատժման մասին Պայմանադրութեան 2-րդ յօդուածին համաձայն, կը ստացուի, որ թրքական կառավարութիւնները յաջողութեան հասեր են Արեւմտեան Հայաստանի հայերը արտաքսելով:*

Սոյն Պայմանադրութեամբ ցեղասպանութիւն կը նշանակէ հետեւեալ գործողութիւններէն որեւէ մէկը՝ կատարուած ազգային, էթնիկական, ցեղային կամ կրօնական որեւէ խումբի դէմ, լրիւ կամ մասնակի ոչնչացման մտադրութեամբ.

- (ա) այդ խումբի անդամներուն սպանութիւնը
 - (բ) այդ խումբի անդամներուն մարմնական լուրջ վնասեածքներ կամ մտաւոր վնաս պատճառելը
 - (գ) որեւէ խումբի համար միտումնաւոր կեանքի այնպիսի պայմաններու ստեղծումը, որոնք ուղղուած են անոր լրիւ կամ մասնակի ֆիզիկական ոչնչացման:
 - (դ) այդ խումբի միջավայրին մէջ մանկածնութիւնը կանխելու միտուած միջոցներու իրականացումը
 - (ե) երեխաներու բռնի փոխանցումը մարդկային մէկ խումբէն միւսին:
- «Արեւելեան Անատոլիայի մուսուլման բնակիչներուն, ոյնիսկ կանանց ու երեխաները կոտորող հայկական աւազակախումբերու եւ վերջիններու աջակիցներու աքսորն ամենաողջամիտ քայլն էր, որ կարելի էր ընել նման ժամանակաշրջանին», - յայտարարել է Էրդողանը:

Թիւրքոյ նախագահի օգտագործած «արտաքսում» բառը, իրապէս կը նշանակէ երկու միլիոն բնիկ հայերու սպանութիւնն ու աքսորը, անոնց հայրենիքը 1919թ. -ին ճանջվիւցուել էր ինքնիշխան եւ անկախ պետութիւն Վերսայլեան պայմանագիրով Ղաշնակիցներու գերագոյն խորհուրդին կողմիէ, արդարացնելով այսպէս կոչուած «հայկական աւազակային խմբաւորումները», որոնք ապստամբել էին թրքական պետական բռնատիրութեան դէմ պաշտպանելով Հայաստանի ազգաբնակչութիւնը:

Թիւրքոյ նախագահ Ռեջէպ Թայիպ Էրդողանը Թիւրքոյ պատմութեան մէջ առաջին անգամ իր ձեռով ճանջցաւ հայ ժողովուրդի դէմ կատարուած ցեղասպանութեան յանցագործութիւնը:

Վարին Արրահամեան
Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան Ցեղասպանութեան յանցագործութեան հետեւանքներու եւ փոխհատուցման նախարար

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւն

Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային խորհուրդը Ֆրանսայի քանի մը քաղաքներուն մէջ Ապրիլեան յիշատակի միջոցառումներ կազմակերպեց

24 Ապրիլին, կեսօրէ ետք, Փարիզի մէջ կազմակերպուած, Հայերու դէմ իրականացուած ցեղասպանութեան զոհերու ոգեկոչման արարողութեան մասնակցեցան Արեւմտեան Հայաստանի Նախագահ Արմենակ Աբրահամեանը, Արեւմտեան Հայաստանի պատուաւոր հիւպատոս Ռեմի Մաքինաջեանը, Արեւմտեան Հայաստանի պատգամաւորներ Տիկին Փաթիլիա Աբրահամեանը, Պրն. Բասսամ Թահանը, Պրն. Մասիս Փիլթոյեանն ու Պրն. Գոյ Խաչանեանը:

Զախէն. Փարիզի մէջ եւ Իլ դը Ֆրանս տարածաշրջանի Արեւմտեան Հայաստանի պատուաւոր հիւպատոս Պարոն Ռեմի Մակինջեան, եւ Ֆրանսահ Վարչապետ Պարոն Էդուարդ Ֆիլիպ:

Սիջոցառման ներկայ էր նաեւ Ֆրանսահ Վարչապետ Պրն. Էդուարդ Ֆիլիպը: Ան հանդէս եկաւ իմաստալից եւ լուրջ բովանդակութիւն կրող ելոյթով մը, որուն ընթացքին Եւրոպայի եւ յատկապէս Ֆրանսայի արդի պատմութեան մէջ առաջին անգամն ըլլալով յստակօրէն մատնանշուեցաւ որ աքսորի ենթարկուած Հայերը կը փորձեն վերակառուցել իրենց հայրենիքը, ինչպէս նաեւ առաջին անգամն ըլլալով անդրադարձաւ հաւատալիտի հայերուն՝ ակնարկելով հայկական գրաւեալ տարածքներուն վրայ ապրող հայերուն, որոնք այսօր միլիոններով են, ըսելով.

«Ամեն տարի, Ապրիլի 24-ին, մենք մեր յարգանքը պիտի մատուցենք մահացածներուն, խոշտանգուածներուն, «այս մարդկանց՝ որոնք անթաղ ննջեցեալներ են»: Բայց մենք նաեւ մեր յարգանքի տուրքը պիտի մատուցենք վերապրածներուն, եւ անոնց ուղբեր աջակցել են անոնց: Անոնց ուղբեր փորձեր են վերակառուցել Հայաստանը, այդ ըլլայ թէկուզ իրենց սիրտերուն մէջ, երբ անոնք ենթարկուել են քսորի: Այս օրը մեզի կը փոխանցէ նաեւ ծայնը յամրութիւն ժառանգողներուն ինչը երբեմն շատ ուշացումով կը յայտնաբերէ, որ անոնք հայ են: Անոնց նախնիները հաւատալիտ ղարձեր են իրենց ընտանիքները փրկելու համար: Կոտորածներէն մէկ դար անց՝ անոնցմէ շատերն իրենց գերդաստանի պատմութեան հետքերը կը վերագտնեն, հասկնալու համար, թէ իրենք ուղբեր են եւ ուրկէ կուզան:»

* * *

Նոյն առաւօտ Մարսէլի մէջ տեղի ունեցաւ նաեւ ուրիշ միջոցառում մը, որտեղ ներկայ էր եւ ելոյթ ունեցաւ Արեւմտեան Հայաստանի Նախագահ պրն. Արմենակ Աբրահամեանը՝ հիւրերուն ներկայացնելով Ցեղասպանութեան հետեւանքներն ու

Արեւմտեան Հայաստանի քալերը, այդ ոճրագործութեան միջազգային ճանաչման եւ փոխհատուցման ուղղութեամբ:

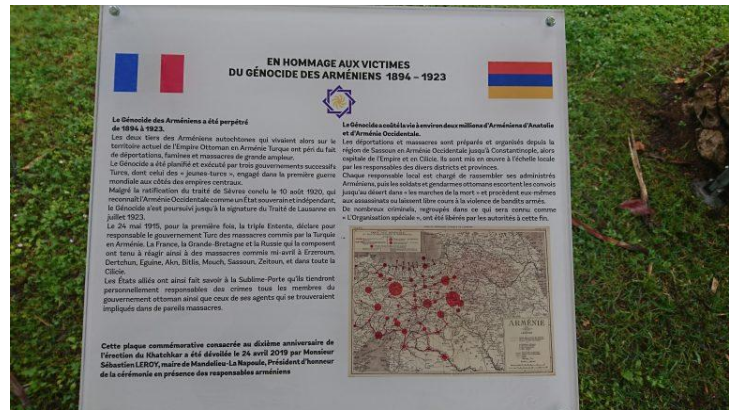

Զախէն. Արեւմտեան Հայաստանի պատգամաւոր Տիկին Ինկրիտ Մեհճեան, Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային խորհուրդի ներկայացուցիչ Տիկին Լիտիա Մարկոսեան, Ֆրանսահ Շերակուտակեան եւ Ֆրանսական Շերակուտակեան խորհուրդի Ֆրանսական -Հայկական բարեկամութեան խմբակցութեան նախագահ Պառն ժիլպերը Լիզ Տելինագ, եւ Վիլլէորպանի քաղաքապետարանի անդամ Պարոն Մովսէ Նիսանեան:

* * *

Լիոնի միջոցառման հանդէս եկան Արեւմտեան Հայաստանի պատգամաւոր Տիկին Լիդիա Մարկոսեանը, Սենատոր ժիլբերտ-Լիկ Դելինագ եւ համայնքի այլ ներկայացուցիչներ, որոնք իրենց խօսքով անդրադարձան Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչմանն ու փոխհատուցման խնդիրներուն:

* * *

Իսկ Մանդելիո լա Նապոլի մէջ տեղի ունեցաւ Հայերու դէմ իրականացուած ցեղասպանութեան յիշատակի 3-րորդ ոգեկոչման միջոցառումը՝ նոյն յիշատակին առիթով տեղադրուած խաչքարին մօտ, ուր ելոյթներով հանդէս եկան Արեւմտեան Հայաստանի նախագահ Արմենակ Աբրահամեանը, Ֆրանսահայ նախկին մարտիկներու եւ պարտիզաններու ընկերակցութեան նախագահ Վրէժ Աբրահամեանը եւ բազմաթիւ ԱՀ պատգամաւորներ եւ հայ համայնքի ներկայացուցիչներ:

Կրթութիւն եւ գիտութիւն - Պատմական

1. Ժովովրդական խաղերէն եւ ձեռնածութիւններէն ո՞՞նանց խորհուրդները՝ այբուբենի մէջ

ՄՐԿՍԷՆ ՆԱՃԱՐԵԱՆ
Արեւմտեան Հայաստանի
Կրթութեան եւ Գիտութեան Նախարար

Ձեռնածութիւնը՝ ձեռքերով ու մատներով նշաններ (սիմբոլներ) ցուցադրելով արտայայտուելու միջոց է, ինչէն կ'օգտուին յատկապէս խոլ-համրերը, պարարուեստի վարպետները, դերասանները, բեմքասացները, եւայլն: Օրինակ:

Ի՞նչ կը հասկնանք բթամատը վեր բարձրացնելով:
Ի՞նչ կը հասկնանք ցուցամատն ու միջնեմատը բարձրացնելով V ձեւով:

Իսկ ինչե՞ր թաքնուած են լարախաղացի ցուցադրած եւ ժողովրդական այլ խաղերու մէջ:

Ուրկէ՞ յառաջացեր է եւ ի՞նչ հիմքերով կառուցուեր է "Բումբերանգը":

Եւ վերջապէս այս բոլորը ի՞նչ առնչութիւն ունին Հայոց Այբուբենին հետ:

Քննարկենք ու գտնենք այդ կապը:

Մեր յօդուածը ոչ պատահաբար վերնագրեր ենք հնաւանդ ու մոռցուած բայց շատ ընդգրկուն "իմաստասիրութիւն" բառով, քանզի ան կը համատեղէ ոչ միայն փիլիսոփայութիւնը, այլեւ լեզուաբանութիւնը, մատենատիկան, երաժշտութիւնը, բնագիտութիւնը, գծագրութիւնը, ինչպէս եւ անտեսանելի գիտութիւնը:

Երբ ձեռքի մատներով հաշուումներ կը կատարենք՝ աջ բռունցքի դէպի երկինք ցցուած բութ մատը կը ներկայացնէ "մէկ" թիւը, իսկ մէկն ու միակը առաջին հերթին կը պատկերեն երկինքի բարձրեալին՝ Աստծուն, ուստի եւ Աստուծոյ թիւը:

Մի՞թէ Աստուած բութ է, պիտի ըսէք: Ի հարկէ ոչ: Աստուծոյ առջեւ մե՛նք ենք բութ՝ որովհետեւ Ան անհասկնալի կը մնայ մեզի համար, ուստի եւ կը ներկայանայ բութ մատի կերպարանքով որպէս "չհասկցուած" իրողութիւն մը:

Չէ՞ որ հակառակ իր անուան՝ բութ մատը մատներէն ամենագործունեան ու օգտաշատն է:

Ահա թէ ինչո՞ւ բութ մատը բարձրացնելով կը հասկնանք "գերազանց, հրաշալի, կատարեալ":

Ահա թէ ինչո՞ւ "Մէկ"-ը ներկայացնող "Ա" տառը Աստուած ու Աստուածային կը նշանակէ, նաեւ գերագոյն, վերին:

Ահա թէ ինչո՞ւ մկրտութեան արարողութեան ընթացքին քահանան միւռոնը ենթակայի անդամներուն կը քսէ ու կը կնքէ աջ ձեռքի բութ մատով:

Ահա թէ ինչո՞ւ ֆրանսերէնով "Աս"-ը, անգլերէնով "Ace"-ը կամ ռուսերէնով "Ղուզ"-ը որպէս "մէկ" թղթախաղի հզօրագոյն կարգն է:

Աջ ձեռքի ցուցամատի թուային արժէքն է "երկու"-ն, ինչը այբուբեններու "Բ"-ն է, "Բան"-ը, որն ի սկզբանէ էր:

"Բան"-ը առաջին հերթին հոգին է ու շունչը:
"Բան"-խօսքը՝ հոգիի եւ մտքի միասնական դրսեւորումն է:

Միտքն¹ ու լուսապսակ-աուրան գլուխէն կը ծագին, եւ Աստուածատուր են:

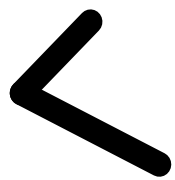
"Բանիլ"-ը պարզապէս "աշխատիլ" չի նշանակեր՝ այլ "հոգիով աշխատիլ", գործին մէջ միտք ու հոգի դնելն է:

Աստուածային թիւ-բթամատն ու հոգիի թիւ-ցուցամատը միասնաբար անսայթաք գործող մատներն են:

Երբ երկուքը միաժամանակ ցցուած են կ'ուրուագծեն բումբերանգը, որ Աստուածատուր հոգիի նիւթականացուած խորհրդանիշն է:

Բումբերանգը նոյն իմաստաբանութեամբ ու պատկերով մեզի ականդուեր է Հայոց այբուբենի "1" տառով ու "2" թիւով:

Արաբներու (նաեւ պարսիկներու, պակիստանցիներու, ուղղուրներու) ներկայիս օգտագործած թուային համակարգով "2"-ն կը պատկերուի նոյն "1"-ի տեսքով՝ քիչ մը դիրքափոխուած, այսպէս:

Մի գուցէ ո՞չ գիտակցուած եւ պատահականութեամբ¹ խորհրդային մատերիալիստները ո՞չ միայն եկեղեցիները քանդեցին, այլեւ մեր այբուբենէն դուրս շարժեցին հոգին պատկերող "1"-ը, եւ Հայոց արեւելեան հատուածը մնաց "անհոգի" այբուբենով, ու կրթուեցաւ անհոգի գիտութեամբ:

Ցուցամատի եւ միջնեմատի զուգորդումով "Յաղթութիւն կամ յաղթանակ" նշանակող V պատկերող արտայայտութիւնը չի՞ բխիր լոկ անգլերէնի "Victory" բառէն, ոչ ալ հռովմէական "հիմք" թուանշանի խորհրդանիշէն, որտեղ անոր իմաստն ու թուային արժէքը աղաւաղուած են:

"V"-ի արմատը քաղաքակրթութեան ամենախորքերէն կուգայ: Անոր կը հանդիպինք Ուրարտական դրօշակներով, կը հանդիպինք մարդկութեան ամենահին տարագներու (զարդա)-պատկերներուն մէջ, խեցեղէն անօթներու վրայ փորագրուած, գորգերու մէջ, եւայլն: Ան թէ՛ թռչունն է, թէ՛ խոյը, եւ թէ՛ Է-նութեան թիւը: Այդ թիւն ունենալ կը նշանակէ արժանանալ "Է"-ի (Աստուծոյ) որդի ըլլալու, եւ Ջայն մարմնաւորելու երկրի վրայ: Ուստի եւ այդ ձեւի կառուցուած թագն ու "յաղթանակ"-ը՝ հոգեւոր-մտաւորի գերակայութիւնն ու յաղթանակն է նիւթապաշտութեան հանդէպ:

Քրիստոսն ըսեր է. "Ես եմ Ավֆան ու Օմեկան", ուր "Ավֆան" կը պարունակէ այբուբենի առաջին եւ երկրորդ՝ "Ա" եւ "Բ" տառերը միասնաբար, իսկ "Օմեկան" Հայոց այբուբենական շարքի վերջին տառ՝ "Ը"-ն է: Այս երեքը միասնաբար կը ներկայացնեն Աստուածային Երրորդութիւնը:

Մարդկային երրորդութիւնը կը սկսի միջնամատ "Գ"-էն, որ "երեք" թիւը կը խորհրդանշէ (կը բովանդակէ "Երրորդութիւն" խորհուրդը), բայց եւ մարդ էութեան ու միւս շնչաւորներու առաջատարն է, գլուխն է:

Աջ ձեռքի մատնեմատը չորրորդ մատն է, եւ "չորս" թիւն ու "Ղ" տառը կը խորհրդանշէ: Բայց եւ մարդ-էութեան ու անոր երրորդութեան սրտի մատն է, ուստի եւ գլուխէն ետք անոր մարմնի երկրորդ կեդրոնն է:

Երբ հոգեւոր բարձրագոյն հայրերը - Ամենայն Հայոց հայրապետը, արքեպիսկոպոսներն ու եպիսկոպոսները - կ'ուզեն օրինել հաւատացեալ բազմութեան կը միացնեն աջ ձեռքի բթամատն ու մատնեմատը, ու մատներու այդ դիրքով կը խաչականքեն օրի մէջ: Ի՞նչ է ատոր խորհուրդը:

Պարզեցին, որ բթամատը կը խորհրդանշէ Աստծուն, իսկ մատնեմատը՝ մարդ-էութեան սիրտը: Անոնց շաղկապումը կը նշանակէ՝ մարդկանց սրտի եւ Աստուծոյ միջեւ կապի եւ հաղորդակցութեան հաստատումը՝ խաչ-Որդու միջոցաւ:

Մատնեմատին դրուող ամուսնական մատանին առաջին հերթին կը յուշէ արական ու իգական երկու էութիւններու սիրտերուն միասնութիւնը:

Բժիշկները վաղ ժամանակներէն ի վեր արեան նմուշը կը վերցնեն սի՛րտը ներկայացնող մատնեմատէն:

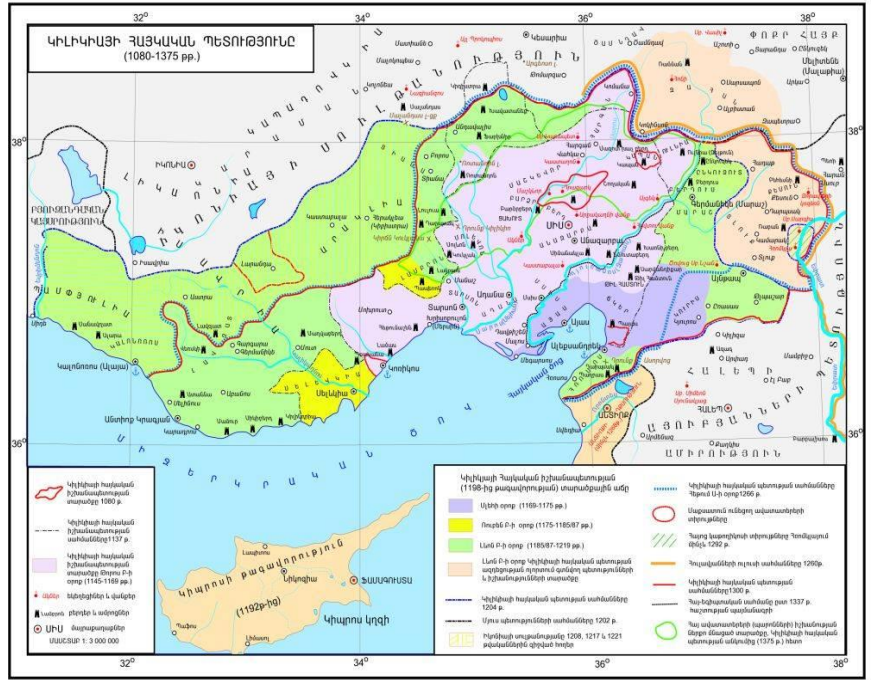
¹ "Միտք" բառի կառուցումն է "մի+տուք", երբ "մի"-ն "մէկ"-ն է, Աստուածն է, իսկ "տուք"-ը Անոր

տուածներն են կամ շնորհածները
¹ Թէեւ պատահականութիւնները չկան, եւ անոնք կը պատահին "Ակամայ", "Աստուծոյ կամքով":

Կիլիկիա - Ֆրանսայի Եւ Մեծն Բրիտանիոյ Շրջադարձը Գ. Մաս

Վիզէն Կ. Թսունեան

Պատմութիւնը միայն դէպքերու շարք չէ, այլ նաեւ է վերլուծում եւ պատճառներու բացայայտում, որպէս ապագայի ժողովորդի դպրոց: Յաջողած կը համարուի այն ժողովուրդը, որ իր պատմութենէն դատեր քաղել գիտէ եւ նոյն ծուղակին մէջ նորէն չ'իյնար:

Մերտելու համար պատճառները Ֆրանսայի եւ Մեծն Բրիտանիոյ շրջադարձին ու հակահայ քաղաքականութեան Առաջին Համաշխարհային Պատերազմի ասարտին, հարկ է ճշդել պատճառները: Ինչպէ՞ս եղաւ որ պարտուած Օսմանեան պետութեան յետնորդներուն տրուեցաւ առիթը ստեղծելու համար Թրքական Հանրապետութիւն կոչուած պետութիւն մը, հին ժողովուրդներու՝ յոյներու, հայերու եւ ասորիներու հողերուն վրայ: Այս մասին է որ պիտի շարունակենք անդրադառնալ այս յօդուածով:

1919 թուականին սկսած անկախութեան շարժումին մէջ մեծ դեր ունեցած ՋօրաՎար Մուսթաֆա Քեմալ 30 Ապրիլ 1919-ին նշանակուեցաւ 9-րդ բանակի քննիչ, որպէսզի վերականգնակերպէ ու ապագինէ օսմանեան բանակին մնացածը եւ հսկէ ներքին ապահովութեան: Ըստ բրիտանացի Լորտ Քինրոսի, Մուսթաֆա Քեմալ կրցաւ բարեկամներու միջոցով իրականութեան մէջ դառնալ ամբողջ օսմանեան բանակին քննիչը:

Պատերազմի ասարտին արդէն սկսած էր գաղտնի կազմակերպութիւն մը՝ Քարաքոլ Չեմիլէթի մը գործել դէմ դնելու համար Դաշնակիցներու գործունէութեան: Այս կազմակերպութեան հիմնադիրները Օսմանեան պետութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաներ էին: Իրականութեան մէջ այս շարժումը Իթթիհատ Վէ Թերաքքը կուսակցութեան գաղտնի կազմակերպութեան շարունակութիւնն էր: Ուրեմն այս կը

նշանակէ թէ հակառակ իրենց պարտութեան եւ անկումին, նախկին վարչակարգը տակաւին լծակներ կը պահէր: Մուսթաֆա Քեմալ Պոլիս իր կեցութեան ընթացքին, Նոյեմբեր 1918-էն մինչեւ Մայիս 1919, տեսակցութիւններ ունեցաւ այս կազմակերպութեան հիմնադիրներէն Ալի Ֆեթիի Պէյի, Քարա Քեմալի, Իսմայիլ Չամպուլաթի եւ չորրորդ անձի մը հետ: Հիմը դրուեցաւ յեղափոխական կոմիտէի մը, որու առաջին գործերէն մէկը պիտի ըլլար ահաբեկել սուլթանը եւ ճնշում բանեցնել գալիք կառավարութեան վրայ:

Սակայն Չամպուլաթի տատանումը առժամաբար սառեցուց այս կոմիտէին գործունէութիւնը: Տարիներ ետք այս կոմիտէն լուծուեցաւ, որովհետեւ նկատի առնուեցաւ, որ անոր գործունէութիւնը բաւարար կիտի չըլլար Օսմանեան պետութիւնը կործանումէ փրկելու համար:

Մուսթաֆա Քեմալ աւելի կարեւոր գործի լծուեցաւ: Ան շատ լաւ հասկցած էր, որ պետութեան կորիզը Անաթոլիա բարձրավանդակն էր: Հոն անցնելով, ան շարունակեց այս գաղտնի կոմիտէին գործունէութիւնը ու հիմը դրաւ գրաման ուժերու դէմ սկսած անկախութեան շարժումին: Պոլիսի եւ Անաթոլիայի միջեւ կամուրջ մը ստեղծուեցաւ եւ կամաւորներ, զէնք ու զինամթերք սկսան հասնիլ հոն: Այս գաղտնի կոմիտէի անդամներն են, որոնք մասնակցեցան էրզրումի եւ Սեբաստիոյ համազումարներուն, որոնց որոշումները ճակատագրական դեր ունեցան պետութեան փրկութեան գործին մէջ: Սակայն Քեմալի պահանջը Անգարան դարձնելու անկախութեան շարժումի մայրաքաղաք, ձեռք մը բացաւ իր եւ կոմիտէի միւս անդամներուն միջեւ: Քեմալ սկսաւ կասկածիլ այս մարդոց նպատակներէն ու լուծման հրաման արձակեց 1926 թուականին:

Քարաքոլ Չեմիլէթի կազմակերպութեան նպատակներէն մէկն էր նաեւ ուղղակիորէն կամ անուղղակիորէն դէմ դնել դաշնակիցներու պահանջքին: Անկախութեան շարժումի գործունէութիւնը գաղտնի պահուեցաւ դաշնակիցներէ: Օսմանեան բանակի գրաման զինամթերքը գաղտնօրէն մաքսանենգուեցաւ Պոլիսէն եւ հասաւ Անաթոլիա: ՋօրաՎար Ալի Ֆուատ Փաշան իր ուժերը կեդրոնացուց Անգարայի մէջ եւ օժանդակեց անկախութեան շարժումի գործունէութեան: Չերքէզներ մեծապէս օժանդակեցին այս շարժումի զօրանալուն:

Մայիս 1919-ին Օսմանեան պետութեան հզօր բանակէն մնացած էին միայն երկու բանակներ: Առաջինը ՋօրաՎար Ալի Ֆուատ Փաշայի վարած 20-րդ բանակի քորփուսն էր, որու կեդրոնը Անգարան էր, իսկ երկրորդը ՋօրաՎար Քեազիմ Քարապեթիր փաշայի վարած 15-րդ բանակն էր, որու կեդրոնը Կարին կամ Էրզրում քաղաքն էր:

Մուսթաֆա Քեմալ բնակչութեան մօտ բաւական մեծ վարկ կը վայելէր ըլլալով Կալլիփոլիի յաղթական ճակատամարտի հրամանատար եւ սուլթանին զինուորական խորհրդականը: Իրեն վստահուած էր օսմանեան բանակը ապագինելու գործը, սակայն ինք տարաւ գաղտնի, հակառակ գործունէութիւն:

(Շարունակելի)

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՆԽԱՐԳԻԵԼԵԼՈՒ ԵՒ ՊԱՏԺԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱՂՈՒԹԻՒՆ

UNITED NATIONS

Հաստատուեր եւ առաջարկուեր է ստորագրութեան, վաւերացման եւ մասնակցութեան ՄԱԿ-ի Գլխաւոր Համաժողովի 260 A (III) 9 Դեկտեմբեր 1948թ.-ի Բանաձեւով, Ուժի մէջ մտեր է 12 Յունուար 1951թ.-ին

Պայմանաւորուող կողմերը, հաշուի առնելով, որ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Գլխաւոր Համաժողովն իր 1946թ.-ի Դեկտեմբեր 11-ի 96 (1) բանաձեւով յայտարարեր է, որ միջազգային իրաւունքին համաձայն՝ ցեղասպանութիւնը յանցագործութիւն է եւ կը հակասէ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան ոգիին եւ նպատակներուն, եւ որ քաղաքակիրթ աշխարհը կը դատապարտէ զայն՝ ընդունելով, որ պատմութեան բոլոր ժամանակաշրջաններուն՝ ցեղասպանութիւնը մեծ կորուստներ պատճառած է մարդկութեան, եւ համոզուած ըլլալով, որ մարդկութիւնն այդ նողկալի արհաւիրքէն ազատելու համար անհրաժեշտ է միջազգային համագործակցութիւն. սոյնով կը համաձայնին ներքոյիշյալին շուրջ.

ՅՈՂՈՒՄ 1

Պայմանաւորուող կողմերը կը հաստատեն, որ ցեղասպանութիւնը, անկախ անկէ թէ կը կատարուի խաղաղ, թէ պատերազմական պայմաններու տակ, ըստ միջազգային իրաւունքին յանցագործութիւն է, զոր անոնք կը պարտաւորուին կանխարգիլել եւ պատժել զայն կատարելու համար:

ՅՈՂՈՒՄ 2

Սոյն Պայմանադրութեամբ ցեղասպանութիւն կը նշանակէ հետեւեալ գործողութիւններէն որեւէ մէկը՝ կատարուած ազգային, էթնիկական, ցեղական կամ կրօնական որեւէ խումբի նկատմամբ, լրիւ կամ մասնակի ոչնչացման մտադրութեամբ.

- (ա) այդ խումբի անդամներուն սպանութիւնը,
- (բ) այդ խումբի անդամներուն մարմնական լուրջ վնասուածքներ կամ մտաւոր վնաս պատճառելը,
- (գ) որեւէ խումբի համար միտումնաւոր ստեղծումը կեանքի այնպիսի պայմաններու՝ որոնք ուղղուած կ'ըլլան անոր լրիւ կամ մասնակի ֆիզիկական ոչնչացման,
- (դ) այդ խումբի միջավայրէն ներս մանկածնութիւնը կանխելուն միտուած միջոցներու իրականացումը,
- (ե) երէխաներու բռնի փոխանցումը մարդկային մէկ խումբէն միւսին:

ՅՈՂՈՒՄ 3

Պատժելի են հետեւեալ արարքները՝

- (ա) ցեղասպանութիւնը,
- (բ) ցեղասպանութիւն կատարելու նպատակով դաւադրութիւնը,
- (գ) ցեղասպանութեան ուղղակի եւ հրապարակային հրահրումը,
- (դ) ցեղասպանութիւն կատարելու փորձը,
- (ե) յանցակցութիւնը ցեղասպանութեան կատարման մէջ:

ՅՈՂՈՒՄ 4

Ցեղասպանութիւն կամ 3-րդ յօդուածով թուարկուած որեւէ արարք կատարած անձեր ենթակայ են պատիժի՝ անկախ այն բանէն, թէ անոնք սահմանադրութեամբ պատասխանատու ղեկավարներ են,

թէ պաշտօնատար կամ անկախ անձեր:

ՅՈՂՈՒՄ 5

Պայմանաւորուող կողմերը կը պարտաւորուին սոյն Պայմանադրութեան դրոյթները գործողութեան մէջ դնելու համար ընդունիլ իրենց սահմանադրութիւններուն համապատասխան անհրաժեշտ օրէնսդրութիւն, եւ մասնաւորապէս սահմանել արդիւնաւետ պատժամիջոցներ՝ ցեղասպանութեան մէջ կամ 3-րդ յօդուածով նշուած միւս արարքներէն որեւէ մէկով մեղաւոր անձերու նկատմամբ:

ՅՈՂՈՒՄ 6

Այն անձերը, որոնք կը մեղադրուին ցեղասպանութիւն կամ 3-րդ յօդուածով թուարկուած որեւէ արարք կատարելու մէջ՝ կը դատուին այն երկրի իրաւասու դատարանին կողմէ, որու տարածքին կատարուեր է այդ յանցագործութիւնը, կամ այնպիսի միջազգային քրէական դատարանի կողմէ, որ կրնայ իրաւագորութիւն ունենալ՝ սոյն Պայմանադրութեան այդ իրաւագորութիւնը ճանչած կողմերուն նկատմամբ:

ՅՈՂՈՒՄ 7

Ցեղասպանութիւնը եւ 3-րդ յօդուածով թուարկուած միւս արարքները յանձնման նպատակներու համար՝ չեն դիտուիր որպէս քաղաքական յանցագործութիւններ: Նման դէպքերուն Պայմանաւորուող կողմերը կը պարտաւորուին յանձնուին իրականացնել իրենց օրէնսդրութեան եւ գործող պայմանագիրներուն համաձայն:

ՅՈՂՈՒՄ 8

Իւրաքանչիւր պայմանաւորուող կողմ կրնայ դիմել Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան իրաւասու մարմիններուն՝ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան կանոնադրութեան համապատասխան ձեռնարկելու այնպիսի գործողութիւններ, զորոնք անոնք անհրաժեշտ կը համարեն ցեղասպանութիւնը եւ 3-րդ յօդուածով թուարկուած որեւէ այլ արարք կանխարգիլելու եւ ճնշելու համար:

ՅՈՂՈՒՄ 9

Պայմանաւորուող կողմերու միջեւ վէճերը՝ կապուած սոյն Պայմանադրութեան մեկնաբանման, կիրառման եւ կատարման հետ, ներառեալ նաեւ ցեղասպանութիւն կամ 3-րդ յօդուածով թուարկուած որեւէ արարք կատարելու համար այս կամ այն պետութեան պատասխանատուութեան վերաբերեալ վէճերը, կը լուծուին Միջազգային դատարանի քննարկման վէճի կողմերէն իւրաքանչիւրի պահանջով:

ՅՈՂՈՒՄ 10

Սոյն Պայմանադրութիւնը, որու անգլերէն, սպաներէն, չինարէն, ռուսերէն եւ ֆրանսերէն օրինակները հաւասարազօր են, թուագրուած է 1948թ.-ի Դեկտեմբեր 9-ին:

ՅՈՂՈՒՄ 11

Սոյն Պայմանադրութիւնը բաց է ստորագրման մինչեւ 1949թ.-ի Դեկտեմբեր 31-ը, Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան որեւէ անդամի եւ Կազմակերպութեան անդամ չհանդիսացող որեւէ պետութեան համար, որն ստացեր է Գլխաւոր Համաժողովի հրաւերը ստորագրելու Պայմանադրութիւնը: Սոյն Պայմանադրութիւնը ենթակայ է վաւերացման, եւ վաւերագիրները ի պահ կը յանձնուին Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Գլխաւոր քարտուղարին: 1950թ.-ի Յունուար 1-էն սկսեալ՝ սոյն Պայմանադրութեան կրնայ միանալ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան որեւէ անդամ եւ այդ Կազմակերպութեան անդամ չհանդիսացող որեւէ պետութիւն, որն ստացեր է վերոյիշեալ հրաւերը: Միանալու մասին փաստաթուղթերն ի պահ կը յանձնուին Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Գլխաւոր քարտուղարին:

ՅՈՂՈՒՄ 12

Պայմանաւորուող կողմերէն իւրաքանչիւրը կրնայ որեւէ ժամանակ, Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Գլխաւոր քարտուղարին ծանուցելու միջոցով, սոյն Պայմանադրութեան կիրառումը տարածել այն բոլոր տարածքներուն կամ որեւէ տարածքի նկատմամբ, որոնց արտաքին յարաբերութիւններուն

Միջազգային Փաստաթուղթեր

Սպորտ

համար ինքը պատասխանատու է:

ՅՕՂՈՒԱԾ 13

Այն օրը, երբ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Գլխաւոր քարտուղարին ի պահ կը յանձնուին վաւերացման եւ միանալու մասին առաջին քսան փաստաթուղթերը, Գլխաւոր քարտուղարը կը պատրաստէ արձանագրութիւն, որու պատճէնները կ'ուղարկէ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան բոլոր անդամ պետութիւններուն եւ անդամ չհանդիսացող բոլոր այն պետութիւններուն, որոնք նախատեսուած են 11-րդ յօդուածով: Սոյն Պայմանադրութիւնը ուժի մէջ կը մտնէ իննսուներորդ օրը հաշուելով վաւերացման կամ միանալու քսաներորդ փաստաթուղթն ի պահ յանձնելու օրէն: Այդկէ ետք կատարուած որեւէ վաւերացում կամ միացում ուժի մէջ կը մտնէ վաւերացման եւ միանալու մասին փաստաթուղթն ի պահ յանձնելէ ետք իննսուներորդ օրը:

ՅՕՂՈՒԱԾ 14

Սոյն Պայմանադրութիւնը ուժի մէջ է 10 տարի՝ սկսելով անոր ուժի մէջ մտնելու օրէն: Յաջորդ հնգամեակներում Պայմանադրութիւնը ուժի մէջ կը մտնէ այն Պայմանաւորուող կողմերուն համար, որոնք զայն չեղեալ չեն յայտարարեր անոր ուժի մէջ ըլլալու ընթացիկ ժամկէտի աւարտէն առնուազն վեց ամիս առաջ: Չեղեալ յայտարարելը կը կատարուի Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Գլխաւոր քարտուղարին ուղղուած գրաւոր ծանուցման միջոցով:

ՅՕՂՈՒԱԾ 15

Եթէ չեղեալ յայտարարելու հետեւանքով սոյն Պայմանադրութեան մասնակիցներուն թիւը տասնեւվեցէն նուազի՝ Պայմանադրութիւնը կը դադրեցնէ իր գործառնոյթը վերջին չեղեալ յայտարարման ուժի մէջ մտնելուն օրը:

ՅՕՂՈՒԱԾ 16

Իւրաքանչիւր Պայմանաւորուող կողմ կրնայ որեւէ ժամանակ ներկայացնել սոյն Պայմանադրութիւնը վերանայելու պահանջ՝ Գլխաւոր քարտուղարին գրաւոր ծանուցելու միջոցով: Գլխաւոր Համաժողովը կ'որոշէ, թէ ինչ միջոցներ պէտք է ձեռնարկել նմանօրինակ պահանջի առնչութեամբ, եթէ անոնց կիրառումն անհրաժեշտ կը համարէ:

ՅՕՂՈՒԱԾ 17

Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Գլխաւոր քարտուղարը Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան բոլոր անդամներուն եւ Կազմակերպութեան անդամ չհանդիսացող այն պետութիւններուն, որոնք նախատեսուած են 11-րդ յօդուածով, կը ծանուցէ.
(ա) 11-րդ յօդուածին համապատասխան ստացուած ստորագրման, վաւերացման եւ միանալու մասին փաստաթուղթերուն վերաբերեալ,
(բ) 12-րդ յօդուածին համապատասխան ստացուած բոլոր ծանուցումներուն մասին,
(գ) սոյն Պայմանադրութեան՝ 13-րդ յօդուածին համապատասխան ուժի մէջ մտնելուն մասին,
(դ) 14-րդ յօդուածին համապատասխան ստացուած չեղեալ յայտարարումներուն մասին,
(ե) Պայմանադրութեան 15-րդ յօդուածին համապատասխան չեղեալ յայտարարելուն մասին,
(զ) 16-րդ յօդուածին համապատասխան ստացուած ծանուցումներուն մասին:

ՅՕՂՈՒԱԾ 18

Սոյն Պայմանադրութեան բնօրինակը ի պահ կը յանձնուի Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան արխիւ: Պայմանադրութեան վաւերացուած պատճէնները կ'ուղարկուին Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան բոլոր անդամներուն եւ Կազմակերպութեան անդամ չհանդիսացող այն պետութիւններուն, որոնք նախատեսուած են 11-րդ յօդուածով:

ՅՕՂՈՒԱԾ 19

Սոյն Պայմանադրութիւնը կը գրանցէ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Գլխաւոր քարտուղարը՝ անոր ուժի մէջ մտնելուն օրը:

**ԿԱՆԻՖԱ ԱՐՑԱԽ 2019
CONIFA EURO 2019 - ARTSAKH**

ՄԱԿ-ի կողմէ Չճանչցուած երկիրներու ֆուտբոլի դաշնութիւններու համադաշնութիւնը (ConiFA)՝ 2019թ.-ի Յունիս 1-էն 9-ը կայանալիք Եւրոպայի առաջնութիւնը կը կայացնէ Արցախի Հանրապետութեան մէջ:

CONIFA-ի պաշտօնական էջը յայտարարել է Արցախի մէջ կայանալիք մրցաշարին անսաթիւերը

CONIFA-ի (անկախ ֆուտբոլային ընկերակցութիւններու համադաշնութիւն) պաշտօնական էջը յայտարարել է, որ «Եւրոպական ֆուտբոլի գաւաթ 2019» մրցաշարը կը կայանայ Յունիսի 1-էն 9-ը: Հանդիպումներու ժամանակացոյցի, ՋԼՄ-ներու հաւատարմագրման եւ տոմսերու մասին մանրամասն տեղեկութիւնները շուտով կը հրատարակուին: Հետեւեցէք մեր էջին մրցաշարի յառաջիկայ մանրամասներուն ծանօթանալու համար:

Արցախի մէջ կայանալիք ConiFA-ի առաջնութեան խաղերու, ինչպէս նաեւ բացման եւ փակման արարողութիւններու բոլոր տոմսերը անվճար են

ConiFA Արցախի կազմկոմիտէն յայտարարել է, որ Յունիսի 1-էն 9-ին Արցախի մէջ կայանալիք ConiFA Euro 2019 առաջնութեան խաղերուն, ինչպէս նաեւ բացման եւ փակման արարողութիւններուն մուտքը ազատ է: ConiFA Արցախ 2019 կազմկոմիտէն սիրով կը հրաւիրէ բոլորին մասնակից դառնալու այդ գեղեցիկ ֆուտբոլային տօնին, վայելելու հարուստ մշակութային ծրագիրը եւ ըմբռնելու Արցախյան հիւրընկալութիւնը:

Յայտնի դարձաւ ConiFA Եւրօ 2019-ի մրցավարական կազմը

Օրերս ConiFA-ի պաշտօնական էջը հրատարակել է Արցախի մէջ կայանալիք ConiFA Եւրօ 2019-ի խաղերը սպասարկող մրցավարական կազմը:

Մրցավարական խումբը կը ներկայացնեն Իվան Մարկալին, Դենիս, Կարվազկին, Անդրէ Աիիներոն եւ Ջուլիան Շիլինգը: Անոնք իրենց մասնագիտական մօտեցմամբ կ'ապահովեն խաղերու արդար եւ որակեալ ընթացքը:

ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ԵՒ ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ - Ժողովածու

Գլուխ II Շարունակություն

ՀՈՉԱԿԱԳԻՐ ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու Ազգային Խորհուրդը, արտայայտելով Արեւմտեան Հայաստանի հայոց կամքը, ու գիտակցելով իր պատասխանատուութեան խիստ կարեւորութիւնը իր ժողովուրդին հանդէպ, որ կ'առնչուի անոնց իղծերու իրականացմանն ու խեղաթիրուած արդարութեան վերականգնման գործընթացին, հանդէս կու գայ հրապարակելու հետեւեալ որոշումը՝ յենուելով միջազգային հետեւեալ հանգամանքներուն վրայ.

ա) ՄԱԿ-ի մարդու իրաւանց համընդհանուր սկզբունքներուն, բ) միջազգային իրաւունքի հանրածանօթ չափանիշներուն, գ) Արեւմտեան Հայաստանի հայերու ինքնորոշման իրաւունքի կիրառման անհրաժեշտութեան, որ պահանջուած է Ազգային Խորհուրդին կողմէ 2004 թ. Դեկտեմբեր 17-ին,

ԿԸ ՀՈՉԱԿԷ

Աշխարհասփիւռ հայութեան համար լիիրաւ պետական կառոյցի մը ստեղծումը, այսինքն՝ Արեւմտեան Հայաստանի վտարանդի կառավարութեան կազմութեան սկիզբը: Սոյն կառավարութեան ձեւաւորման երաշխիքները հաստատուած են իրաւական հետեւեալ որոշումներով.

ՅՕՐՈՒՄՑ ԱՆԱԶԻՆ

1. 1917 թ.-ի 29 Դեկտեմբերի (11 Յունուար 1918 թ.) Ռուսաստանի հրամանագիրը, որ կը ճանչնայ Արեւմտեան Հայաստանի անկախութիւնը. Ռուսիոյ ժողովրդական պատուիրակներու Խորհուրդը լոյս կ'ընծայէ «Թրքահայաստանին վերաբերող հրամանագիրը» 1917 թ.-ի Դեկտեմբեր 31-ին (1918 թ.-ի Յունուար 13) «Պրաւդայի» թիւ 227-ին մէջ:

2. 2 Յունուար 1918 թ.-ին Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդին դիմումը՝ ներկայացուած ֆրանսական կառավարութեան, ճանչնալու Արեւմտեան Հայաստանի անկախութիւնը:

3. 10 Օգոստոս 1920 թ.-ին Սեւրի խաղաղութեան Դաշնագիրը եւ ԱՄՆ-ի նախագահ Վուդրօ Ուիլսոնի իրաւարար վճիռը (22 Նոյեմբեր, 1920 թ.) որոնք մինչեւ օրս վաւերական են եւ իրենց իրաւաբանական ոյժը չկորսնցուցած միջազգային փաստաթուղթեր են, Արեւմտեան Հայաստանի դէ իւրէ (de jure) եւ դէ ֆակտօ (de facto) գոյութեան վերաբերեալ:

Կը նշենք հետեւեալ կարեւոր ամսաթիւերը. 1920 թ.-ի Սան Ռէմոյի խորհրդածողովը, 1920 թ.-ի Ապրիլ 24-ին Սեւրի դաշնագիրին ստորագրումը արեւմտեան գերտէրութիւններուն կողմէ, 1920 թ.-ի Մայիս 11-ին Սեւրի դաշնագիրի յանձնումը թրքական կառավարութեան, 1920 թ.-ի Օգոստոս 10-ին Սեւրի Դաշնագիրի ստորագրումը Թիւրքիոյ կողմէ:

4. 14 Դեկտեմբեր 1960-ին ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի յայտարարութեան Որոշման հիմամբ՝ Գաղութային ժողովուրդներու եւ երկիրներու անկախութեան արտօնութեան:

5. Արեւմտեան Հայաստանի հայերը իբրեւ բնիկ ժողովուրդ՝ իրենց ինքնորոշման իրաւունքի տէրն են, համաձայն ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովին կողմէ 2007 թ.-ի Սեպտեմբեր 13-ին ընդունուած Յայտարարութեան:

«Բնիկ ժողովուրդները ինքնորոշման իրաւունք ունին, որուն հիման վրայ անոնք ազատօրէն կ'որոշեն իրենց քաղաքական կարգավիճակը, եւ ազատօրէն կ'ապահովեն իրենց տնտեսական, ընկերային եւ մշակութային բարգաւաճումը» (Յօդ. 3):

ՅՕՐՈՒՄՑ ԵՐԿՐՈՐԴ

1. Արեւմտեան Հայաստանի հայոց իրաւունքներու ապահովումն ու իրականացումը կարելի է միայն Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան հովանաւորութեամբ:

2. Ամեն աքսորուած հայու շառաւիղի իրաւունքն է՝ վերադառնալ իր պապենական հայրենիքը ու բարգաւաճիլ այդտեղ:

3. Հայ Ազգային Խորհուրդը արտաքին աշխարհի ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ՝ մասնակցելու Արեւմտեան Հայաստանի պատմական

տարածքները ճանչնալու անոր նահանգներով (վիլայէթներով) հանդերձ, ներառեալ Ուիլսոնեան սահմանները, եւ ընդունելու զանոնք իբրեւ անհերքելի իրողութիւն:

4. 1894-1923 թթ.-ներուն թրքական յաջորդական երեք իշխանութիւններուն կողմէ Անատոլիայի եւ Արեւմտեան Հայաստանի մէջ գործադրած ցեղասպանութեան հետեւանքով ոչնչացուած են իւրացուած են քննութեամբ աքսորուած հայերուն գոյքերը, զորոնք կը պահանջուի վերադարձնել Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան՝ իբրեւ միակ հեղինակաւոր եւ իրաւասու իշխանութիւն:

ՅՕՐՈՒՄՑ ԵՐՈՐԴ Արեւմտեան Հայաստանի վտարանդի կառավարութեան կազմաւորումը՝ տարագիր հայոց կարգավիճակի ծնունդն է:

Ուստի, հարկ է նկատի ունենալ հետեւեալ սահմանումները.

1. Արեւմտեան Հայաստանի վտարանդի կառավարութիւնը կը կազմուի Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու Ազգային Խորհուրդի պատգամաւորներուն կողմէ: Վտարանդի կառավարութիւնը օժտուած է նաեւ պետական իշխանութեան գերակայութեամբ եւ լիազօրութեամբ:

2. Արեւմտեան Հայաստանի հայոց անունով հանդէս գալու իրաւունքը կը պատկանի բացառապէս Արեւմտեան Հայաստանի վտարանդի կառավարութեան:

3. Աշխարհասփիւռ հայութիւնը Արեւմտեան Հայաստանի քաղաքացիութիւնը ձեռք բերելու իրաւունքն ունի: Արեւմտեան Հայաստանի քաղաքացիները կը գտնուին անոր պաշտպանութեան եւ հովանաւորութեան ներքոյ:

4. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը կ'ապահովէ իր քաղաքացիներու ազատ եւ իրաւահաւասար զարգացումը՝ անկախ անոնց ազգային, ցեղային եւ դաւանական պատկանելիութենէն:

5. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնն իր հանրութեան անվտանգութեան պահպանման համար կը ստեղծէ համապատասխան մարմիններ եւ կառավարական կառոյցներ:

6. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնն իբրեւ միջազգային իրաւունքին ենթակայ մարմին՝ անմիջական յարաբերութիւններ կը հաստատէ այլ պետութիւններու եւ ազգային պետական կազմաւորումներու հետ, կը մասնակցի միջազգային կազմակերպութիւններու գործունէութիւններուն:

ՅՕՐՈՒՄՑ ՉՈՐՈՐԴ

1. Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդը Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան կը յանձնարարէ՝ միջազգային յայտարարութիւններու եւ պայմանագիրներու ընդունման միջոցով հաստատել, որ.

ա) Արեւմտեան Հայաստանի հարստութիւնը՝ հողը, ընդերքը, օդային տարածութիւնը, ջրային եւ այլ բնական պաշարները, տնտեսական, մտաւոր եւ պատմամշակութային կարողութիւնները՝ Արեւմտեան Հայաստանի հայերու սեփականութիւնն են:

բ) Արեւմտեան Հայաստանի հարստութեան տիրապետման, օգտագործման եւ տնօրինման կարգը կ'որոշուի Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան օրէնքներով:

գ) Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը նաեւ Թիւրքիոյ Հանրապետութեան մէջ ունի ազգային հարստութիւն, որոնց կարգին ոսկիի պաշարներու, ալմաստի եւ արտաբժոյթի հիմնադրամներու մասնաբաժնի իրաւունք:

2. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնն իր տիրապետութեան տակ գտնուելիք ամբողջ տարածքին վրայ պիտի ապահովէ խօսքի, մամուլի եւ խիղճի ազատութիւնը, օրէնսդրական, դատական եւ գործադիր իշխանութիւններու իրաւահաւասարութիւնը, ինչպէս նաեւ Արեւմտեան Հայաստանի տարածքին վրայ տեղակայուելիք իրաւապահ մարմիններու եւ զինեալ ոյժերու ապաքաղաքականացումը:

3. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը հայերէնը կը հռչակէ իբրեւ պետական լեզու, ընդունելով արեւմտահայերէնի եւ արեւելահայերէնի համագործօտագործումը, կառավարութեան պաշտօնական գրագրութեան լեզուն կը յայտարարէ արեւմտա-

Պետական փաստաթուղթեր

հայերենը:

Կառավարութիւնը կը ստեղծէ կրթական, գիտական եւ մշակութային սեփական համակարգը:

4. Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը կը սատարէ Արեւմտեան Հայաստանի եւ Թիւրքիոյ մէջ կատարուած ցեղասպանութեան ճանաչման գործին՝ համաձայն Հայ Ազգային Խորհուրդի յայտարարութեան:

5. Սոյն Հռչակագիրը հիմք կը ծառայէ Ազգային Խորհուրդին համար՝ ժամանակաւորապէս նշանակելու եւ հաստատելու Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան լիազօր ներկայացուցիչ մը միջազգային կառոյցներուն մէջ՝ որոշում կայացնելու իրաւունքով:

Ուստի կոչ կ'ընենք ձեզի հայեր՝ Արեւմտեան Հայաստանի, Հայաստանի Հանրապետութեան, Արցախի, Զաւախքի, եւ թէ՛ աշխարհով մէկ սփռուածներուդ՝ մասնակցելու կառավարութեան գործունէութեանց ձեր գիտելիքներով, փորձառութիւններով եւ մասնագիտութիւններով:

**Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու Ազգային Խորհուրդ
4 Փետրուար, 2011 թ., Փարիզ, Ֆրանսա**

ՈՐՈՇՈՒՄ թիւ 1/2011 - 29.03.2011 թ.

**ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ «Զէզոք
ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՆՁԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՒՆ ԵՒ
ՊԱՐՏԱԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ՝
ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ ՊԵՏՏՐԱՋՄԻ ԺԱՄԱՆԱԿ»
ՀԱԱԳԱ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1907 Թ.**

**ԱՅՅՆ ՊԱՅՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ (Convention V) ՀԻՄԱՆ ԿՐԱՅ
- ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ԵՒ
ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄՇՏԱԿԱՆ, ԶԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԴՐԱԿԱՆ
ԶԷԶՈՔՈՒԹԻՒՆԸ**

Ն Ա Խ Ա Ր Ա Ն

Նկատի առնելով մարդկութեան եւ հայութեան կրած մարդկային, հոգեւոր, մշակութային, նիւթական ու տարածքային կորուստները Առաջին եւ Երկրորդ համաշխարհային պատերազմներուն ժամանակ,

Հաշուի առնելով այն ճշմարտութիւնը, որ մարդկութիւնը այսօր կը գտնուի հոգեւոր, մշակութային, բարոյա-հոգեբանական եւ տնտեսական-քաղաքական խոր ճգնաժամի մէջ, որոնք կը սպառնան քաղաքակրթութիւններու բախումով եւ Երրորդ համաշխարհային պատերազմի հրահրումով,

Նկատի ունենալով «Զէզոք պետութիւններու եւ անձերու իրաւունքներուն եւ պարտաւորութիւններուն մասին ցամաքային պատերազմի ժամանակ» 18 Հոկտեմբեր 1907 թ.-ի Հաագայի Պայմանադրութիւնը (Convention V), իբրեւ մարդկութեան եւ հայութեան իրաւական ուղիղ ճանապարհ՝ խուսափելու համար ազգամիջեան եւ միջկրօնական բախումներէն, նաեւ հակամարտութիւններէն,

Հաշուի առնելով այն փաստը, որ Արեւմտեան Հայաստանի պետականութեան բացակայութիւնը Թիւրքիոյ ծաւալապաշտական քաղաքականութեան պատճառով՝ իրաւականօրէն զրկեց Արեւմտեան Հայաստանի հայութիւնը նոյն «չէզոք պետութիւններու եւ անձերու իրաւունքներուն եւ պարտաւորութիւններուն մասին ցամաքային պատերազմի ժամանակ», 18 Հոկտեմբեր 1907 թ.-ի Հաագայի Պայմանադրութեան (Convention V) մաս կազմելու հնարաւորութենէն, ինչպէս նաեւ համապարփակ ինքնապաշտպանութեան կազմակերպելու իր բնական իրաւունքէն, որով Հայկական պետութիւնը, եթէ իբրեւ անկախ իշխանութիւն գոյութիւն ունենար՝ անպայման պիտի օգտուէր «չէզոք պետութիւններու եւ անձերու իրաւունքներուն եւ պարտաւորութիւններուն մասին ցամաքային պատերազմի ժամանակ» 18 Հոկտեմբեր 1907 թ.-ի Հաագայի Պայմանադրութեան (Convention V) դրոյթներէն, նաեւ 1899 թ.-ի խաղաղութեան առաջին պայմանագիրէն:

Անհրաժեշտ համարելով ընդգծել այն փաստը, որ արժանի է յատուկ վերլիչեցման ու գնահատման, երբ 1915 թ.-ի Մայիս 24-ին Եռեակ համաձայնութեան պետութիւնները՝ Մեծ Բրիտանիան, Ֆրանսան եւ Ռուսաստանը, առաջին անգամ իրենք համատեղ

յայտարարութեամբ հանդէս եկան Օսմանեան կառավարութեան կողմէ հայերու բնաջնջման քաղաքականութեան դէմ, որով Օսմանեան կառավարութեան կողմէ հայերու նկատմամբ իրականացուած բռնութիւնները որակեցին իբրեւ «Թիւրքիոյ նոր ոճիրը ընդդէմ մարդկութեան եւ քաղաքակրթութեան» (1):

Հիմնուելով պատմական այն փաստին վրայ, որ Հայկական Կիլիկիան անկախութիւն հռչակեց 1920 թ. Օգոստոս 4-ին, բայց Ֆրանսան շրջանցելով 1915 թ.-ի Հոկտեմբեր 27-ին Հայկական Կիլիկիոյ ինքնավարութեան վերաբերեալ համաձայնութիւնը Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի ներկայացուցիչ Պօղոս Նուպար Փաշայի եւ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան արեւելեան բաժնի պետ Ֆրանսուա Ճորժ Փիքոյի միջեւ, եւ զինաթափեց ու լքեց Կիլիկիոյ հայերը, որուն հետեւանքով Կիլիկիոյ անկախութիւնը չգոյատեւեց (2):

Այս տարին այն ժամանակաշրջանն էր, երբ, յենուելով միջազգային ընդունուած չափանիշներուն վրայ՝ Օսմանեան կայսրութիւնը անդամահատուեցաւ, եւ որուն հիման վրայ ստեղծուեցան նոր, անկախ արաբական պետութիւններ: Հիմնուելով նաեւ այն իրողութեան վրայ, որ 1918 - 1920 թթ.-ուն ազատագրական պայքար մղող Հայկական Աշխարհի նահանգները՝ Նախաւան, Զանգեզուր, Արցախ, Զաւախք եւ Հայաստանի Հանրապետութիւն՝ ոտնձգութիւններու ենթակայ դարձան թրքական եւ ասորալեւանական զինուած ուժերուն կողմէ, եւ այն հանգամանքը, որ մինչ 1920 թ.-ը Հայաստանի Հանրապետութիւնը խնդրանքով Ազգերու Լիգային անդամակցելուն ուղղած դիմումի պատասխանին կը սպասէր, քեմալական Թիւրքիան նոր յարձակման կենթարկէր Հայաստանն ու հայութիւնը՝ տապալելու համար Սեւրի Դաշնագիրի դրոյթներու եւ ԱՄՆ-ի 28-րդ նախագահ Վուդրօ Ուիլսոնի Իրաւարար վճիռի իրագործումը Հայաստանի մէջ, ինչպէս նաեւ պատմական այլ իրադարձութիւններ, որոնք տասնամեակներ շարունակ արգելափակեցին հայ ժողովուրդի ազատ, ինքնիշխան ապրելու, զարգանալու եւ առաջընթացի իրաւունքն իր տարածքներուն վրայ՝ իբրեւ բնիկ ժողովուրդ:

Եւ վերջապէս, ՄԱԿ-ի հռչակած միջազգային սկզբունքներուն եւ չափանիշներուն համաձայն վերահաստատելով մեր յանձնառութիւնը հակամարտութիւններու խաղաղ կարգաւորման սկզբունքին՝ նպաստելու համար տարածաշրջանային խաղաղութեանն ու անվտանգութեան, ապահովելու համար ժողովուրդներու ազատ զարգացմանն ու առաջընթացի իրաւունքին՝ Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդը սոյն որոշմամբ կը յայտարարէ .

1. Արեւմտեան Հայաստանի հայերու եւ Արեւմտեան Հայաստանի Մշտական, Զինուած, Դրական Զէզոքութեան բռնագրաւուած Երկրամասի՝ Արեւմտեան Հայաստանի դէ յուրէ (de jure) եւ դէ ֆակտօ (de facto) տարածքներուն վրայ, նկատի ունենալով առաջին հերթին՝

ա) ինչպէս Հայաստան - Թիւրքիա սահմանագատումը՝ համաձայն ԱՄՆ-ի 28-րդ նախագահ Վուդրօ Ուիլսոնի Իրաւարար վճիռին, 22 Նոյեմբեր 1920 թ.-ին (3),

բ) այնպէս ալ պատմական Հայաստանի ներառեալ Արեւմտեան Հայաստանի եւ Հայկական Կիլիկիոյ, համաձայն ՄԱԿ-ի «գաղութային երկիրներուն եւ ժողովուրդներուն անյապաղ անկախութիւն շնորհելու մասին» Հռչակագիրին, 14 Դեկտեմբեր 1960 թ.-ի,

գ) եւ վերջապէս Արեւմտեան Հայաստանի Հայերուն նկատմամբ՝ իբրեւ բնիկ ժողովուրդ, անոնց պատմական, ժազունաբանական, մշակութային, քաղաքակրթական, պետականաստեղծ անժխտելի, անբեկանելի եւ անժամանցելի իրաւունքները՝ համաձայն ՄԱԿ-ի «Բնիկ ժողովուրդներու իրաւունքներուն մասին» Հռչակագիրին, 13 Սեպտեմբեր 2007 թ.-ի:

2. Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի Մշտական, Զինուած, Դրական Զէզոքութեան Յայտարարութիւնը կը տարածուի թէ՛ Արեւմտեան Հայաստանի քաղաքացիութիւնն ստացած եւ թէ՛ դեռ չստացած բոլոր հայերուն վրայ, հիմք ընդունելով այն փաստը, որ անոնք սփիւռքահայեր չեն, ինչպէս կը ներկայացուի մինչեւ այսօր, այլ Հայոց դէմ կատարուած Ցեղասպանութեան եւ բռնագաղթին հետեւանքով աշխարհի տարբեր երկիրներուն մէջ բնակութիւն հաստատած Արեւմտեան Հայաստանի հայեր են:

3. Արեւմտեան Հայաստանի հայերը՝ ներառեալ Հայկական գաղթավայրերու բնակչութիւնը, ժամանակակից աշխարհին մէջ տեղի ունեցող պատերազմներուն, յեղաշրջումներուն, ազգամիջեան եւ միջկրօնական ընդհարումներուն, նաեւ այսպէս կոչուած քաղաքակրթութիւններու բախման եւ անոնցմէ բխող բռնութիւններուն, կոտորածներուն եւ ցեղասպանութիւններուն, առաւել եւս հրահրուած կամ ուղղորդուած քառային վիճակ-

Պետական փաստաթուղթեր

ներուն չմասնակցելու իրաւունքն ունին՝ համաձայն «Զէզոք պետութիւններու եւ անձերու իրաւունքներուն եւ պարտաւորութիւններուն մասին ցամաքային պատերազմի ժամանակ»՝ Հաագայի, 18 Հոկտեմբեր 1907 թ.-ի Պայմանադրութեան (Convention V):

4. Արեւմտեան Հայաստանի հայերը՝ ներառեալ Հայկական գաղթավայրերու բնակչութիւնը, յաջորդական բռնութիւններէն, յարձակումներէն, բռնագաղթներէն ու կոտորածներէն պաշտպանուելու, ինչպէս նաեւ իրենց բնակութեան երկիրը արտաքին վտանգներէ պաշտպանելու իրաւունքն ունին՝ համաձայն ՄԱԿ-ի կանոնադրութեան 51-րդ յօդուածին, որ կը շեշտէ՝ «Անհատական եւ հաւաքական ինքնապաշտպանութեան իրաւունքը»:

5. Արեւմտեան Հայաստանի հայերը՝ ներառեալ Հայկական գաղթավայրերու բնակչութիւնը, իրենց բնակութեան երկիրն կողմէ այլ երկրի մը նկատմամբ իրականացուցած յարձակման ու ներքաղաքական բախումներուն, նաեւ քաղաքացիական կռիւներուն չմասնակցելու իրաւունքն ունին՝ համաձայն «Զէզոք պետութիւններու եւ անձերու իրաւունքներուն եւ պարտաւորութիւններուն մասին ցամաքային պատերազմի ժամանակ» Հաագայի, 18 Հոկտեմբեր 1907 թ.-ի Պայմանադրութեան (Convention V): Արեւմտեան Հայաստանի հայերու խաղաղ ու անվտանգ ապրելու եւ զարգանալու իբրեւ օրինակն ունինք Լիբանանի հայ համայնքի քաղաքական առաջատար ուժերու միացեալ յայտարարութիւնը՝ 1975-1990 թթ.-ուն տեղի ունեցած ներքաղաքական ձգնաժամի յաղթահարման խնդիրով, որ բնորոշուեցաւ իբրեւ «Լիբանանի հայութեան դրական չէզոքութիւն»:

6. Արեւմտեան Հայաստանի հայերը բոլոր այն պարագաներուն՝ երբ հարկադրուած են պաշտպանելու իրենց Մշտական, Զինուած, Դրական Զէզոքութիւնը՝ կը կազմակերպեն հասարակական կարգի եւ համայնքի անվտանգութեան, պաշտպանութեան եւ տարածքային ապահովութեան զինուած ուժեր համաձայն ՄԱԿ-ի կանոնադրութեան 51-րդ յօդուածին, որ կը շեշտէ՝ «Անհատական եւ հաւաքական ինքնապաշտպանութեան իրաւունքը»:

7. Ինչպէս Արեւմտեան Հայաստանի հայերը՝ նոյնպէս Հայոց Հայրենիքէն տարբեր ժամանակաշրջաններուն եւ տարբեր պատճառներով բռնագաղթուած ու տարագրուած հայութիւնը, բարոյական, պատմական, քաղաքակրթական, քաղաքական եւ քաղաքացիական բոլոր իրաւունքներն ունին կիրառելու Մշտական, Զինուած, Դրական Զէզոքութեան քաղաքականութիւնը, այն պատճառով, որ Ազգերու Լիգան իր ժամանակին, ապա եւ մինչեւ օրս ՄԱԿ-ն ու Միջազգային ընկերակցութիւնը պատշաճ մակարդակով չեն պաշտպանած Հայաստանի եւ հայութեան բնական, մշտական եւ անօտարելի իրաւունքները:

8. Այս առումով դատապարտելի են Ազգերու Լիգայի եւ ապա ՄԱԿ-ի փաստաթուղթերուն պարունակած անընդունելի այն դրոյթները, որոնք տեղ գտած են առաջինի ստեղծած Միջկառավարական Խորհրդակցական Կոմիտէի որոշման մէջ՝ «Հայ փախստականներու հարցերուն եւ լքած գոյքին մասին» (2 Օգոստոս 1929 թ.) եւ երկրորդի՝ «Միջազգային մարդասիրական իրաւունքի լուրջ խախտումներուն եւ միջազգային իրաւունքի կոպիտ խախտումներուն զոհ դարձած անձերու իրաւական պաշտպանութեան եւ փոխհատուցման հիմնական սկզբունքներուն եւ ուղեցոյցներուն մասին» որոշման մէջ (թիւ 60/147 - 16 Դեկտեմբեր 2005 թ.):

9. Արեւմտեան Հայաստանի հայերը՝ ներառեալ Հայկական գաղթավայրերու բնակչութիւնը, քաղաքական քաշկռտութիւններու եւ չարաշահումներու դաշտէն դուրս գալու եւ իրենց ազգային հիմնախնդիրները իրաւական մէկ հարթութիւն տեղափոխելու իրաւունքն ունին:

10. Աշխարհով մէկ սփռուած 10 միլիոն հայերը կարողութիւն ունին մեծամասնութիւնն ապահովելու եւ անվտանգութիւնն հաստատելու Արեւմտեան Հայաստանի մէջ, հետեւաբար իրաւատու են, եւ անհրաժեշտութիւնն ունին՝ Ուիլսոնեան Իրաւարար վճիռը դէ ֆակտո (de facto) իրականացնելու:

11. Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդը Արեւմտեան Հայաստանի Վտարանդի Կառավարութեան կը յանձնարարէ՝ այսուհետ իր օրէնսդրական, իրաւական, հայեցակարգային, կառուցուածքային եւ կազմակերպչական գործունէութեան մէջ առաջնորդուելու «Արեւմտեան Հայաստանի հայերու եւ Արեւմտեան Հայաստանի Մշտական, Զինուած, Դրական Զէզոքութեան» քաղաքականութեան իրաւական քաղաքական սկզբունքներուն համաձայն, ըստ որուն՝ «Արեւմտեան Հայաստանը Մշտական, Զինուած, Դրական եւ Անկախ, Ինքնիշխան Ժողովրդավարական Պետութիւն է»: 12. «Արեւ-

մտեան Հայաստանի հայերու եւ Արեւմտեան Հայաստանի Մշտական, Զինուած, Դրական Զէզոքութեան Մասին» Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի Յայտարարութիւնը՝ դէ յուրէ (de jure) ուժի մէջ կը մտնէ յայտարարութենէն անմիջապէս յետոյ, իսկ դէ ֆակտո (de facto)՝ Յայտարարութեան մասին Որոշումը Նիտեռլանտներու կառավարութեան յանձնելէ 60 օր յետոյ՝ համաձայն «Զէզոք պետութիւններու եւ անձերու իրաւունքներուն եւ պարտաւորութիւններուն մասին ցամաքային պատերազմի ժամանակ», Հաագայի, 18 Հոկտեմբեր 1907 թ.-ի Պայմանադրութեան (Convention V):

Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդ

Այլ լեզուներու թարգմանութեան պարագային բնագիր կը համարուի փաստաթուղթի հայերէնը:

Օճանօթագրութիւն

1. տես, Le premier communiqué turc. Agence Tnrlzg. Wolff. Constantinople, le 4 juin 1915, L' Agence Havas avait publié, le 24 mai, la déclaration suivante, après une entente préalable entre les Gouvernements de France, de Grande-Bretagne et de Russie: " Depuis un mois environ, les populations turque et kurde de l' Arménie procède, de connivence et souvent avec l' appui des autorités ottomanes, d' des massacres des Arméniens. De tels massacres ont eu lieu vers la mi-d' avril (nouveau style) d' Erzeroum, Terdjian, Eghine, Akn, Bitlis, Mouch, Sassoun, Zeitoun et dans toute la Cilicie ; Les habitants d' une centaine de villages aux environs de Van ont été tous assassinés ; dans la ville même, le quartier arménien est assisgé par les Kurdes. En même temps, d' Constantinople, le Gouvernement ottoman sévit contre la population arménienne inoffensive. En présence de ces nouveaux crimes de la Turquie contre l' humanité et la civilisation, les Gouvernements alliés font savoir publiquement d' la Sublime Porte qu' ils tiendront personnellement responsables des dits crimes tous les membres du Gouvernement ottoman ainsi que ceux de ses agents qui se trouveraient impliqués dans de pareils massacres. "

«Գրեթէ մէկ ամիսէ ի վեր, Հայաստանի թիւրք եւ քիւրտ բնակիչները օսմանեան հեղինակութիւններու արտօնութեամբ ու յաճախ անոնց նեցուկը ունենալով ջարդեր կը գործադրեն Հայերու դէմ: Նման ջարդեր տեղի ունեցան Ապրիլի կիսուն երգրումի մէջ (Կարին), Թերձան, Եղինէ, Պիթլիս, Մուշ, Սասուն, Զէթլուն եւ ամբողջ Կիլիկիոյ մէջ: Վանի շրջակայ գրեթէ հարիւր գիւղերու հայերը բոլորն ալ սպաննուեցան եւ Վանի հայկական թաղամասը շրջապատուած էր քիւրտերու կողմէ: Միեւնոյն ժամանակ օսմանեան Կառավարութիւնը չարչրկեց Կոստանդնուպոլսոյ անպաշտպան հայ բնակչութիւնը: Մարդկութեան եւ քաղաքակրթութեան դէմ գործուած Թուրքիոյ այս նոր ոճիրներուն հանդէպ դաշնակից կառավարութիւնները հանրօրէն կը տեղեկացնեն Մեծ Դրան, որ թիւրք կառավարութեան բոլոր անդամները անհատապէս պատասխանատու պիտի համարուին, ինչպէս նաեւ բոլոր այն պաշտօնեաները, որոնք մասնակից դարձան այս ջարդերուն»:

2. La Correspondance d' Orient, Revue économique, politique et littéraire Le 19 janvier, 1920, 1/ Le conseil supreme des allies a decider que le gouvernement de l' Etat Arménien est reconnu comme gouvernement de fait;

2/ Que cette reconnaissance ne préjuge pas la question des frontières de l'Etat arménien. 2. La Correspondance d' Orient, Revue économique, politique et littéraire Յունուար 19, 1920,

1/ Դաշնակիցներու Գերագոյն Խորհուրդը յայտարարութեամբ կը տեղեկացնէ, որ կը ճանչնայ Հայկական պետութեան կառավարութիւնը, իբրեւ փաստացի կառավարութիւն, 2/ որոշուած է, որ ճանաչումը չի կանխորոշեր Հայկական պետութեան սահմաններուն հարցը:

3. Իրաւարար վճիռի պաշտօնական եւ ամբողջական անունուն է. «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու նախագահի որոշումը Թիւրքիոյ եւ Հայաստանի միջեւ սահմանի, Հայաստանի ծով ելքի եւ հայկական սահմանին յարակից թրքական տարածքի ապառազմականացման վերաբերեալ», 22 Նոյեմբեր, 1920թ.:

3. Voici la Sentence Arbitrale officiel et complet ; " La décision du Président des Etats-Unis d' Amérique pour la détermination de la frontière entre la Turquie et l' Arménie, l' accès à la mer de l' Arménie et la démilitarisation de tout territoire turc adjacent ":

Պետական փաստաթուղթեր

**ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ
ԱՐԵՄՍԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴՐՕՇԻ ՄԱՍԻՆ**

Համաձայն Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի 17 Դեկտեմբեր 2004թ. Հռչակագրի ա) Կէտի Արեւմտեան Հայաստանը (Հայրենիք) պէտք է ունենայ իր պետական դրօշը, զինանշանը եւ օրհներգը: Մեկնելով սոյն Հռչակագրի դրոյթներէն՝ Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդը որոշեց հաստատել Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան նոր դրօշը: Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան դրօշը Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան պետական խորհրդանիշներէն է:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան դրօշը քառազոյն է: Կերտուի են երկու խորհրդանշաններն են՝ մուգ կապոյտ ութանկեան մէջ՝ ծիրանագոյն յաւերժութեան ութաթեւ նշանը, որոնք կ'իմաստաւորեն տիեզերական ներդաշնակութիւնը:

Ութանկեան չորս գագաթներէն՝ սկիզբ առնող մուգ կապոյտ ճառագայթները կ'երկարին չորս ուղղութեամբ, ինչպէս աշխարհի չորս ծագերը, մուգ կապոյտը երիզուած է ծիրանագոյնով, դրօշի չորս հատուածները բաց երկնագոյն են: Դրօշը կը խորհրդանշէ Հայկական բարձրաւանդակը, իբրեւ քաղաքակրթութեան բնօրրան:

Մուգ կապոյտը կը խորհրդանշէ հայ ժողովուրդի յաւերժականութիւնը: Ծիրանագոյնը կը խորհրդանշէ հայ ժողովուրդի բանախօսութիւնը, արիականութիւնը եւ ստեղծագործ ազատութեան կենսասիրութիւնը: Բաց երկնագոյնը կը խորհրդանշէ հայ ժողովուրդի լուսաւորչա-կանութիւնը եւ առաքելականութիւնը: Սպիտակը կը խորհրդանշէ հայ ժողովուրդի բարեպաշտութիւնը:

Դրօշի լայնութեան եւ երկարութեան չափերու յարաբերութիւնն է՝ 1:2 - ի:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան դրօշի լայնութեան եւ երկարութեան յարաբերակցութեան չափերու պահպանումով կարելի է օգտագործել նաեւ փոքր կամ մեծ չափի դրօշ: Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան դրօշի նկարագրութեան գունաւոր պատկերը կը ներկայացուի սոյն օրէնքին կից:

Անցումային դրոյթներ

1. Սինչեւ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութեան եւ Խորհրդարանի վերջնական ձեւաւորումը սոյն հրամանագիրը ունի օրէնքի ուժ:
2. Սոյն հրամանագրի ուժի մէջ մտնելու պահէն Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի նախկին դրօշը կը եանձնուի Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու Ասամպլէային, իբրեւ Ասամպլէայի խորհրդանիշ:
3. Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան դրօշը կիրառութեան մէջ կը մտնէ հրամանագրի ստորագրման պահէն: Արմենակ Աբրահամեան Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի նախագահ Փարիզ, Ֆրանսա, 21.10. 2011 թ.

(Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան դրօշը տե՛ս, շապիկի 1-ին էջին)

ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ ԱՐԵՄՍԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԶԻՆԱՆՇԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Սոյն Հրամանագրով կը հաստատուի Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Զինանշանը: Զինանշանը վահան է, երկու եզրաշերտերով՝ կապոյտ եւ ծիրանագոյն: Վահանի վրայ յաւերժութեան նշանն է՝ ութանկեան մէջ, որուն ճառագայթներու շարունակման միջոցով վահանը կը բաժնուի չորս մասի: Զինանշանի բոլոր գոյները կը կրկնեն Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Դրօշի գոյները՝ կապոյտ, ծիրանագոյն, մուգ կապոյտ, սպիտակ:

Արմենակ Աբրահամեան Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ 06.04.2015 թ.

(Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան զինանշանը տես, շապիկի 2-րդ էջին)

ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ

Արեւմտեան Հայաստանի հայերու ինքնապաշտպանութեան ուժերու ստեղծման մասին, հիմնական նպատակ ունենալով պաշտպանելու հայութիւնն ու Հայաստանը

Հաշուի առնելով՝ մարդկութեան եւ հայութեան կրած մարդկային, հոգեւոր, մշակութային, նիւթական եւ տարածքային կորուստները Առաջին եւ Երկրորդ համաշխարհային պատերազմներու ժամանակ,

Հաշուի առնելով՝ այն իրողութիւնը, որ մարդկութիւնն այսօր կը գտնուի հոգեւորմշակութային, բարոյա-հոգեբանական եւ տնտեսա-քաղաքական խոր ճգնաժամի մէջ, որոնք կը սպառնան միջկրօնական ու քաղաքացիական բախումներով եւ Երրորդ համաշխարհային պատերազմի հրահրմամբ,

Հաշուի առնելով՝ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ ընթացող եւ խորացող ռազմաքաղաքական գործընթացները, որոնք կրնան սպառնալ տարածաշրջանի հայութեան եւ Հայաստանի ապահովութիւնը, Ինչպէս նաեւ ՄԱԿ-ի հռչակած միջազգային սկզբունքներու եւ չափանիշներու համաձայն՝ կրկին վերահաստատելով մեր եանձնառութիւնը նպաստելու հակամարտութիւններու խաղաղ կարգաւորման սկզբունքին, տարածաշրջանային խաղաղութեան ու անվտանգութեան, ապահովելու ժողովուրդներու ազատ զարգացման եւ առաջընթացի իրաւունքը,

Նկատի առնելով՝ Արեւմտեան Հայաստանի հայերու ինքնորոշման իրաւունքի կիրառման անհրաժեշտութիւնը, որ պահանջուած է Ազգային Խորհուրդի կողմէն 2004 թ. Դեկտեմբեր 17-ին,

Նկատի առնելով՝ Աշխարհասփիւռ հայութեան իրաւունքը լիիրաւ պետական կառոյցի ստեղծման, այն է՝ Արեւմտեան Հայաստանի Վտարանդի Կառավարութեան կազմութեան մասին Հռչակագիրը ընդունուած՝ 4 Փետրուար, 2011-ին, Փարիզ, Ֆրանսա,

Նկատի առնելով՝ Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու եւ Արեւմտեան Հայաստանի Մշտական, Զինուած, Դրական Զէգոյութեան քաղաքականութիւնն որդեգրելու մասին (29.03.2011 թ.) Որոշումը՝ «Զէգոյ պետութիւններու եւ չէգոյ անձանց իրաւունքներու եւ պարտականութիւններու մասին՝ ցամաքային պատերազմի ժամանակ» Պայմանագրի յօդուածներու եւ դրոյթներու համաձայն (Հաագա, 18 Հոկտեմբեր 1907 թ.):

Գիտակցելով մեր պատասխանատւութիւնը հայութեան խնդիրներու հանդէպ, որ կ'առնչուին անոնց ինքնապաշտպանութեան իրաւունքին եւ կեանքի ու գոյքի ապահովութեան, ինչպէս նաեւ հայութեան զարգացման ու առաջընթացի բնական իրաւունքին հիմնուած՝ ՄԱԿ-ի Մարդու Իրաւունքներու Համընդհանուր Հռչակագրի եւ ներպետական ու միջազգային հիմնարար այլ սկզբունքներու ու չափանիշներու վրայ:

Հրամանագրի մէջ են՝

Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու, Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի եւ Արեւմտեան Հայաստանի Վտարանդի Կառավարութեան Ինքնապաշտպանութեան յատուկ ուժերու ստեղծման գործընթացի սկիզբը՝ հիմնական նպատակ ունենալով պաշտպանել հայութիւնն ու Հայաստանը:

ա) Արեւմտեան Հայաստանի հայերու ինքնապաշտպանութեան ուժերը կը ստեղծուին բոլոր այն վայրերուն մէջ, ուր կ'ապրին Արեւմտեան Հայաստանի հայերը, ունենալով մէկ հիմնական խնդիր, կարիքի պարագային մասնակցելու հայութեան եւ Հայաստանի պաշտպանութեան:

բ) Արեւմտեան Հայաստանի հայերու ինքնապաշտպանութեան ուժերը պիտի ունենան իրենց Կանոնագիրը եւ Վարքականոնը, որ պիտի դրուի շրջանառութեան մէջ յետագային:

գ) Արեւմտեան Հայաստանի հայերու ինքնապաշտպանութեան ուժերը օժտուած պիտի ըլլան շարժունակութեամբ եւ ըստ պահանջի տեղաշարժուելու եւ պահանջուած տեղը համախմբուելու նպատակով:

դ) Արեւմտեան Հայաստանի հայերու ինքնապաշտպանութեան ուժերը պիտի գործեն բացառապէս Արեւմտեան Հայաստանի հայերու եւ Արեւմտեան Հայաստանի Մշտական, Զինուած, Դրական Զէգոյութեան մասին Որոշման (29.03.2011 թ.) եւ «Զէգոյ պետութիւններու եւ չէգոյ անձանց իրաւունքներու եւ պարտականութիւններու մասին՝ ցամաքային պատերազմի ժամանակ» Պայմանագրի յօդուածներու եւ դրոյթներու համապատասխան:

Արմենակ Աբրահամեան Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի նախագահ 26.12.2012 թ.

Շարունակութիւնը յաջորդ թիւով

Չորեքշաբթի 1 Մայիս 2019 - Թիւ 11

Հրատարակչութիւն՝

Արեւմտեան Հայաստանի
Ուսումնասիրութիւններու Կեդրոնի

Հետադարձ կապ
mfa@warmeniagov.com